

JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖJE KOKYBĖS VERTINIMO ATASKAITA

VILNIUS, 2012

Vertinimas parengtas VšĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto (VPVI) vertintojų pagal 2011 m. liepos 7 d. pasirašytą sutartį Nr. 1F-19-(6.26) su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD). Vertinimas finansuojamas pagal JRD įgyvendinamą projektą "Integruotos jaunimo politikos plėtra" Nr. VP1-4.1-VRM-07-V-01-002, finansuojamą Europos Socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis.

• TURINYS	1
• SANTRUMPŲ SARAŠAS	3
• IVADAS	4
• 1. SAVIVALDYBĖS KONTEKSTAS	5
• 2. PRIELAIDOS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMUI	6
2.1 <i>Jaunimo politiką reglamentuojančių teisės aktų struktūra</i>	6
2.2 <i>Jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos ir valstybės tarnautojai</i>	10
2.3 <i>Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos</i>	13
2.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	15
• 3. JAUNIMO DALYVAVIMAS	17
3.1 <i>Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją</i>	17
3.2 <i>Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje</i>	17
3.3 <i>Jaunimo veikla</i>	18
3.4 <i>Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose</i>	19
3.5 <i>Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje</i>	20
3.6 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	22
• 4. PARAMA JAUNIMUI	23
4.1 <i>Finansinė parama</i>	23
4.2 <i>Materialinė parama</i>	25
4.3 <i>Kitokia parama</i>	25
4.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	26
• 5. JAUNIMO NEFORMALUS UGDYMAS, JAUNIMO MOKYMAI IR KONSULTAVIMAS	28
5.1 <i>Jaunimo mokymas ir konsultavimas</i>	28
5.2 <i>Asmenys, dirbantys su jaunimu</i>	28
5.3 <i>Jaunimo neformalaus ugdymo situacija</i>	29
5.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	29
• 6. JAUNIMO INFORMAVIMAS	31
6.1 <i>Jaunimo informavimas apie jaunimo politikos įgyvendinimą</i>	31
6.2 <i>Jaunimo veiklos žinomumas</i>	32
6.3 <i>Jaunimo leidiniai ir erdvė jaunimui vietinėje žiniasklaidoje</i>	33
6.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	34
• 7. TARPŽINYBIŠKUMAS, TARPSEKTORIŠKUMAS, JAUNIMO POLITIKOS INTEGRALUMAS	35
7.1 <i>Jaunimo politiką integruojančios struktūros</i>	35
7.2 <i>Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių veiklų programose, planuose</i>	35
7.3 <i>Tarpžinybinių ir tarpsektorinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas</i>	36
7.4 <i>Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams</i>	36
7.5 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	37
• 8. JAUNIMO POLITIKOS TOBULINIMAS IR INOVACIJOS	39
8.1 <i>Jaunimo poreikių tyrimai ir jų vykdytojai</i>	40

8.2 Jaunimo situacijos stebėseną	40
8.3 Jaunimo politikos vertinimas	41
8.4 Tyrimų rezultatų ir stebėsenos duomenų naudojimas.....	41
8.5 Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką.....	41
8.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos	42
9. TARPTAUTINIAI RYŠIAI IR BENDRADARBIAVIMAS	44
9.1 Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.....	44
9.2 Skyriaus išvados ir rekomendacijos	45
10. GEROJI PRAKTIKA	46
11. VERTINIMO APIBENDRINIMAS.....	46
1 PRIEDAS. ATLIKTŲ INTERVIU SARAŠAS	50

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
ES	Europos Sąjunga
JRD	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
JRK	Kupiškio rajono savivaldybės Jaunimo reikalų koordinadorius
JRT	Kupiškio rajono savivaldybės Jaunimo reikalų taryba
LR	Lietuvos Respublika

Vertinimas atliktas 2011 m. rugsėjo – 2012 m. vasario mėnesiais pagal su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos suderintas metodines gaires (toliau – Metodika). Metodika parengta VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintą jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką ir jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašą bei JRD įgyvendinamo projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ metu patobulintą jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką.

Remiantis Metodika, kokybės vertinimo tikslai yra:

1. siekti maksimalaus valstybės ir savivaldybių vykdomų programų bei priemonių jaunimo politikos srityje efektyvumo, harmoningos jaunimo politikos plėtros, nukreiptos į jaunimui aktualių klausimų sprendimą, visose Lietuvos Respublikos savivaldybėse;
2. skatinti savivaldybes nuolat tobulėti jaunimo politikos srityje.

Siekiant vertinimo tikslų, šioje ataskaitoje:

1. surinkti duomenys apie jaunimo politikos padėtį Kupiškio rajono savivaldybėje, joje įgyvendinamas įvairias programas ir priemones, skirtas jaunimui;
2. išsiaiškinti Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo politikos privalumai ir trūkumai;
3. aptarti Kupiškio rajono savivaldybės gerosios praktikos pavyzdžiai;
4. išanalizuoti surinkti duomenys pagal išskirtus vertinimo klausimus ir įvertinimo lenteles bei pateiktos išvados ir rekomendacijos.

Vertinimui atlikti buvo naudojami šie duomenų rinkimo metodai:

- *pirma*, 2012 m. vasario mėnesį buvo atlikti du interviu su Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorė;
- *antra*, iš savivaldybės buvo surinkti ir išanalizuoti įvairūs vertinimui reikalingi duomenys, taip pat atlikta dokumentų ir antrinių šaltinių analizė;
- *trečia*, naudoti savivaldybėse veikiančių su jaunimu dirbančių organizacijų apklausos duomenys. Apklausa vykdyta 2011 m. rugsėjo mėnesį. Apklausoje dalyvavo keturi jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai.

Ataskaitą sudaro vienuolika dalių. Pirmoje dalyje pristatomas savivaldybės kontekstas. Antroje – devintoje dalyse pateikiami pagal devynis Metodikos indikatorius surinkti duomenys ir jų analizė. Dešimtoje dalyje aptariama geroji praktika. Vienuoliktoje dalyje pateikiamas vertinimo apibendrinimas pagal vertintojų pasiūlytą analizės modelį.

1. SAVIVALDYBĖS KONTEKSTAS

Kupiškio rajono savivaldybėje yra 6 seniūnijos: Kupiškio, Alizavos, Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių seniūnija.

Iš viso Kupiškio rajono savivaldybėje gyvena beveik 22 tūkst. žmonių (2010 m. savivaldybėje gyveno 3 proc. - beveik 700 gyventojų - daugiau). Didesnė dalis jų (59 proc.) yra miestelių ir kaimų gyventojai.

Savivaldybės skirstomos į kelias grupes: „labai kaimo“, „kaimo“, „pusiau kaimo“, „priemiesčio“ ir „miesto“. Grupių atskyrimui naudojamos Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taikomos kiekybinės ribos¹. Kupiškio rajono savivaldybė pagal pasirinktą metodiką priskiriama „kaimo“ savivaldybių grupei.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje 2011 m. pradžioje

Iš viso gyventojų	Gyventojų skaičius mieste	Gyventojų skaičius miesteliuose ir kaimuose
21686	8858	12828

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis².

Jauni žmonės rajone sudaro beveik ketvirtadalį (24 proc.) visų gyventojų.

2 lentelė. Jaunų žmonių (14-29 metų) skaičius savivaldybėje

	Merginų	Vaikinų	Iš viso
Mieste	1282	1429	2711
Kaime	1193	1225	2418
Bendras skaičius rajone	2475	2654	5129

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Beveik pusė visų Kupiškio savivaldybės jaunuolių (44 proc.) mokosi ugdymo įstaigose.

3 lentelė. Ugdymo įstaigose besimokantys 14-29 m. jaunuoliai

	Merginų	Vaikinų	Iš viso
Mieste	503	410	913
Kaime	625	696	1321
Bendras skaičius rajone	1128	1106	2234

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

¹ Naudojant EBPO taikomas kiekybines ribas, Lietuvoje į „pusiau kaimo“ savivaldybių grupę patenka savivaldybės, kuriose kaimo gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje svyruoja nuo 32 iki 49 proc. Į „kaimo“ savivaldybių grupę patenka savivaldybės, kuriose kaimo gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje svyruoja nuo 50 iki 70 proc., o „labai kaimo“ grupei priskiriamos savivaldybės, kur kaimo gyvenamosiose vietovėse gyvena daugiau kaip 70 proc. visų savivaldybės gyventojų. Į „miesto“ savivaldybių grupę patenka didžiųjų miestų, kuriuose gyvena daugiau nei 50000 gyventojų, savivaldybės, o „priemiesčio“ grupei priskiriamos savivaldybės, esančios metropolinių centrų įtakoje.

² Lietuvos statistikos departamento tinklalapis, www.stat.gov.lt

2. PRIELAIDOS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMUI

Šioje dalyje pristatomos pagrindinės prielaidos, reikalingos jaunimo politikos įgyvendinimui savivaldybėje, tai: a) jaunimo politiką reglamentuojantys dokumentai; b) savivaldybėje su jaunimu dirbančios organizacijos ir jų darbuotojai; c) jaunimo reikalų koordinatoriaus (toliau – JRK) darbo sąlygos. Taip pat pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

2.1 Jaunimo politiką reglamentuojančių teisės aktų struktūra

Šioje dalyje pirmiausia aptariama Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo politiką reglamentuojančių dokumentų struktūra, pristatomas jaunimo politikos turinys ir glaustai įvertinamas jaunimo politikos turinio atitikimas jaunimo poreikiams:

- *pirma*, pateikiama teisės aktų, reglamentuojančių jaunimo politiką savivaldybėje, struktūra;
- *antra*, pristatomos jaunimo politikos savivaldybėje kryptys, tikslinės grupės, prioritetai;
- *trečia*, remiantis JRK ir jaunimo atstovų suteikta informacija, aptariami jaunimo poreikiai, apžvelgiama, ar planavimo dokumentuose pristatomos jaunimo politikos kryptys atitinka šiuos poreikius. Taip pat aptariamos jaunimo politikos kryptys, kurioms skiriama daugiausiai ar mažiausiai dėmesio, atskleidžiama, kaip tai vertina savivaldybės ir jaunimo atstovai (remiantis apklausos ir interviu duomenimis).

Šio skyriaus informacija parodo savivaldybės pasiekimus jaunimo politikos strateginiame planavime. Patvirtinti strateginiai JP dokumentai (pvz.: JP koncepcija) savivaldybėje padeda numatyti JP plėtros kryptis, užtikrina JP plėtros tęstinumą įvykus darbuotojų kaitai. Tuo tarpu patvirtinti įgyvendinimo dokumentai, tokie kaip savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo programa, parodo, kaip numatyta JP politika savivaldybėje yra įgyvendinama.

Teisės aktų struktūra

Kupiškio rajono savivaldybė, formuodama ir įgyvendindama jaunimo politiką, vadovaujasi nacionaliniu lygmeniu jaunimo politikos klausimais priimtais teisės aktais³ ir Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimais bei kitais savivaldybės administracijos priimtais teisės aktais. Jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą reglamentuojančių savivaldybės teisės aktų sąrašas pateikiamas 4-oje lentelėje.

4 lentelė. Savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai

Dokumento pavadinimas	Patvirtinta (metai)
Savivaldybės jaunimo politikos koncepcija	2007
Jaunimo reikalų tarybos nuostatai	2007
Jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginiai nuostatai	2009
Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginis planas	2011

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

³ Nurodomi šie nacionalinio lygmens dokumentai: LR asociacijų įstatymas, LR biudžeto sandaros įstatymas, LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas, LR labdaros ir paramos įstatymas, LR švietimo įstatymas, LR vietos savivaldos įstatymas, kt., taip pat LR Vyriausybės nutarimai, LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymais.

Be pagrindinio dokumento - jaunimo politikos koncepcijos, savivaldybės darbe su jaunimu yra vadovaujamosi Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginiu planu. Šis dokumentas nenumato atskirų programų, skirtų jaunimui, tačiau jame yra numatytos tam tikros priemonės, visiškai ar iš dalies skirtos jaunimo gerovei užtikrinti (pvz. švietimo būklės gerinimas; mokyklų aprūpinimas įvairiomis ugdymo priemonėmis; prevencinių, edukacinių programų ir projektų rengimas švietimo ir mokslo įstaigose; vaikų ir jaunimo užimtumo įvairovės didinimas; sąlygų saviraiškai sudarymas ir pan.).

Pagrindinis dokumentas, skirtas JP Kupiškio rajono savivaldybėje formuoti ir įgyvendinti – Jaunimo politikos koncepcija, patvirtinta ir veikianti nuo 2007 m.

Koncepcijoje nurodoma, kad savivaldybėje įgyvendinama jaunimo politika apima šias sritis:

- pilietiškumo ugdymas ir karo prievolės atlikimas;
- švietimas, mokymas, mokslas, neformalus ugdymas;
- darbas ir užimtumas;
- apsirūpinimas būstu;
- laisvalaikis, poilsis, kūryba, ir kultūra;
- socialinė ir sveikatos apsauga;
- sveikatingumas, kūno kultūra ir sportas;
- narkomanijos ir kitų priklausomybės formų bei nusikalstamumo prevencija.

Jaunimo politikos koncepcijoje numatomi šie Kupiškio savivaldybės JP pagrindiniai tikslai:

- sudaryti sąlygas formuoti moraliai, intelektualiai, pilietiškai ir demokratiškai asmenybei;
- padėti jaunimui integruotis į politinį, ekonominį, socialinį, kultūrinį šalies bei rajono gyvenimą;
- skatinti dvasinių vertybių formavimąsi ugdant pareigą Tėvynei ir šeimai;
- užtikrinti jaunų žmonių pilietines, socialines, politines teises;
- rūpintis jaunimo socialinių, kultūrinių problemų sprendimu, jaunimo žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevencija, užimtumu, būstu ir kitomis aktualiomis jaunimo problemomis.

Svarbu tai, kad Jaunimo politikos koncepcijoje numatyta, jog savivaldybės institucijos visapusiškai skatina jaunimo organizacijų, kaip savanoriškos laisvos narystės pagrindu veikiančių jaunų žmonių susivienijimų, tenkinančių jaunimo poreikius bei sprendžiančių jaunimo problemas, ir jaunimo tarnybų, kaip įmonių, įstaigų ir organizacijų, teikiančių jaunimui informacinę, socialinę, psichologinę, juridinę ir kitokią pagalbą bei organizuojančių jaunimo užimtumą ir laisvalaikį, kūrimąsi ir veiklos projektus. Taip pat pabrėžta, kad savivaldybės administracija pagal numatytas taisykles viešo konkurso būdu finansuoja jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektus ir iniciatyvas. Remiantis anksčiau paminėtų dokumentų analize, galima daryti prielaidą, kad Kupiškio rajono savivaldybėje jaunimo politika yra pakankamai gerai reglamentuota.

Savivaldybės jaunimo politikos kryptys ir jų atitikimas poreikiams

Savivaldybės jaunimo politikos kryptys yra išdėstytos Jaunimo politikos koncepcijoje, kurioje yra numatyti šie pagrindiniai Savivaldybės jaunimo politikos principai:

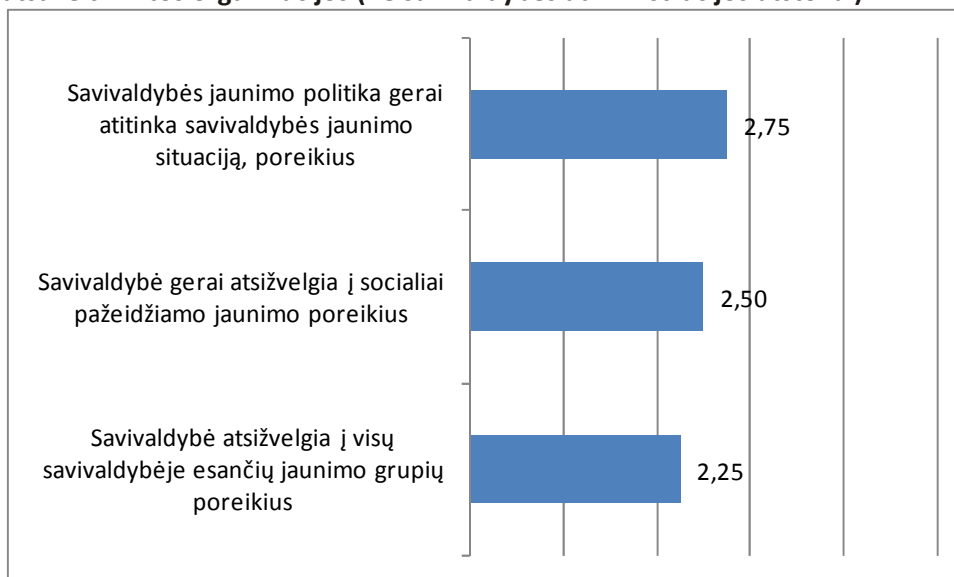
- subsidiarumo – sprendimai, susiję su jaunimu, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi;
- integravimo – Savivaldybės institucijos ir įstaigos, spręsdamos su jaunimu susijusius klausimus, bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje, kartu suplanuoja ir koordinuoja jaunimo programas;

- dalyvavimo – su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ir jaunimo organizacijų atstovais;
- informavimo – Savivaldybės institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma;
- savarankiškumo – jaunimas pats renkasi veiklos sritį, formuoja jos tikslus, aktyviai joje dalyvauja ir atsako už tikslų įvykdymą;
- savanoriškumo – jaunimas dalyvauja pasirinktoje jaunimo veiklos srityje savo noru ir niekieno neverčiamas;
- savivaldos – jaunimas savo veikloje nustato šios veiklos tikslų įgyvendinimo būdus, formą, atsakomybę ir įvertinimą;
- bendravimo ir bendradarbiavimo – Savivaldybės institucijos ir įstaigos bendrauja ir bendradarbiauja su rajono jaunimo organizacijomis ir jaunimu;
- lygių galimybių – Savivaldybės institucijos siekia sudaryti lygias galimybes skirtingų socialinių sluoksnių, išsilavinimo ir visų tautybių jaunimui.

Paklaustas, ar jaunimo politikos klausimai vis labiau įtraukiami į savivaldybės darbuotojų darbotvarkę, Kupiškio rajono savivaldybės JRK teigė, kad šioje srityje reikšmingų pokyčių nėra. Paklaustas, kokiems aspektams jaunimo politikoje turėtų būti skiriama daugiau dėmesio, JRK paminėjo: jaunimo įdarbinimą ir jaunimo veiklų finansavimą, jaunų šeimų problemas (Kupiškio rajono seniūnijose nėra vaikų lopšelių–darželių), darbo vietų trūkumą, mažą jaunimo užimtumą, jaunų žmonių pasyvumą, susisiekimą, aprūpinimą būstu. Tarp pagrindinių savivaldybės problemų taip pat minėtos silpnos jaunimo organizacijos (žmogiškųjų išteklių stoka), jaunimo nusikalstamumas, dažnos savižudybės, jaunimo motyvacijos stoka.

Apklausoje dalyvavę jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai teigė, kad savivaldybėje yra nepakankamai gerai atsižvelgiama į jaunimo poreikius – aukščiausias vertinimo balas nesiekia 3 iš 5 galimų. Tyrimo dalyviai išskyrė sritis, kuriose savivaldybės iniciatyva reikalinga pirmiausia – tai užimtumas, jaunų šeimų padėtis, būsto problemos. Taip pat minėta 14-18 m. amžiaus paauglių situacija, dirbančio jaunimo padėtis.

1 pav. Įvertinkite savivaldybės įgyvendinamą jaunimo politiką. Pateikiami atsakymų vidurkiai, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4⁴

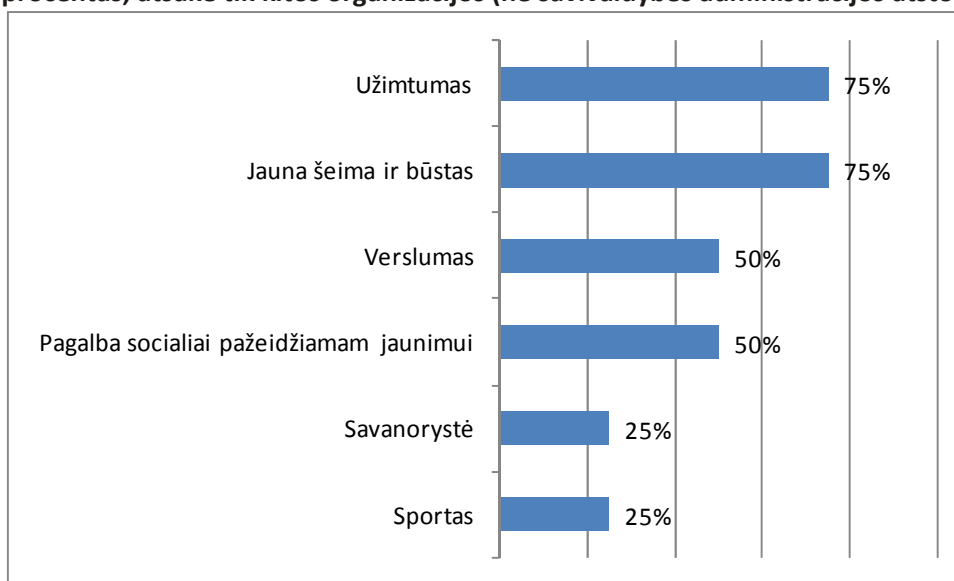

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

⁴ Čia ir toliau N = į klausimą atsakiusių apklausos respondentų skaičius.

2 pav. Kokios jaunimo politikos sritys/ kokie jaunimo poreikiai, Jūsų nuomone, turėtų būti daugiau įtraukiami į savivaldybės darbotvarkę? Pažymėkite 3 svarbiausias sritis. Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

2.2 Jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos ir valstybės tarnautojai

Šiame skyriuje pristatomos institucijos, kitos įstaigos, dirbančios su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje.

5 lentelė. Jaunimo politiką įgyvendinantys Kupiškio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai ir valstybės tarnautojai.

Skyrius	Įgyvendina tik jaunimo politiką (darbuotojų skaičius)	Įgyvendina jaunimo politiką greta kitų veiklų (darbuotojų skaičius)
Kultūros ir švietimo skyrius	-	1
Vaiko teisių apsaugos skyrius	-	2
Socialinė paramos skyrius	-	3
Ekonomikos ir turto valdymo skyrius	-	2
Urbanistikos ir ekologijos skyrius	-	2
Žemės ūkio skyrius	-	1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

JRK duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje jaunimo politiką įgyvendina Kupiškio rajono Jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų koordinatorius, Kupiškio jaunimo centras, Kupiškio rajono ugdymo įstaigos, Kupiškio kultūros centras ir jo padaliniai, Kupiškio viešoji biblioteka ir jos padaliniai, Kupiškio etnografijos muziejus ir jo padaliniai, Kupiškio rajono policijos komisariatas, Kupiškio darbo birža, Kupiškio socialinių paslaugų centras, Pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centras.

Koordinatoriaus nuomone, nors nuo 2008 m. etatų skaičius nesikeitė, darbuotojų šioje srityje yra pakankamai. Anot JRK, pagrindinė problema yra tai, kad jaunimo reikalai yra sprendžiami ar

jais rūpinamasi greta kitų veiklų – savivaldybės administracijoje nėra tarnautojų, kurie jaunimo reikalams skirtų visą darbo laiką.

Jaunimo reikalų tarybą sudaro 12 narių, kuriuos tvirtina Savivaldybės taryba. JRT dirba 6 nariai, deleguoti Kupiškio rajono savivaldybės mero potvarkiu. Jais gali būti Savivaldybės tarybos nariai, Savivaldybės administracijos padalinių vadovai ar darbuotojai, Savivaldybės įstaigų vadovai ar darbuotojai; taip pat dirba 6 nariai, į JRT deleguoti Kupiškio rajono visuomeninių jaunimo organizacijų ar tarnybų, švietimo įstaigų moksleivių tarybų ar neformalių jaunimo grupių.

Šiuo metu JRT dirba mero pavaduotojas, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos narė, savivaldybės administracijos kultūros ir švietimo skyriaus vedėjo pavaduotojas, kultūros namų direktorius, Subačiaus seniūnas, Alizavos bendruomenės pirmininkas, etnografijos muziejaus specialistė, vidurinės mokyklos mokytoja ir Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos mokiniai.

Jaunimo reikalų taryba kelia sau tokius tikslus:

- formuoti intelektualią, pilietišką, demokratišką asmenybę;
- padėti jaunimui integruotis į politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį šalies gyvenimą;
- formuoti jaunimo dvasios vertybes, ugdyti pareigą Tėvynei ir šeimai.

Tikslų JRT siekia, vykdydama šiuos uždavinius:

- koordinuoti Savivaldybės jaunimo politiką ir dalyvauti ją inicijuojant ir formuojant;
- skatinti jaunimo veiklą ir iniciatyvas, skirtas:
 - ✓ jaunimo pilietiškumui ugdyti;
 - ✓ jaunimo nusikalstamumo, narkomanijos, AIDS, savižudybių ir kitų socialinių problemų prevencijai;
- plėtoti Savivaldybės jaunimo tarptautinį bendradarbiavimą.

JRT vykdo nuostatuose apibrėžtas funkcijas:

- inicijuoja Savivaldybės jaunimo situacijos sociologinius ir statistinius tyrimus;
- vykdo jaunimo veiklos reglamentuojančių teisės aktų ir programų ekspertizę;
- renka informaciją apie Savivaldybės institucijų ir jaunimo visuomeninių organizacijų veiklą, skirtą jaunimui;
- teikia metodinę pagalbą rajono formalių jaunimo grupių tikslams įgyvendinti, taip pat tikslams, skirtiems rajono jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo plėtrai;
- plėtoja ir skatina nacionalinį bei tarptautinį jaunimo bendravimą ir bendradarbiavimą;
- nagrinėja užsienio valstybių patirtį sprendžiant jaunimo problemas;
- apibūnėja Savivaldybės jaunimo veiklos programas;
- teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai, merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, Savivaldybės administracijos padaliniais, kitoms institucijoms;
- skatindama Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo iniciatyvą ir vykdydama Savivaldybės jaunimo socialinę integraciją bei nusikalstamumo, narkomanijos, AIDS, savižudybių ir kitų socialinių problemų prevenciją, JRT:
 - ✓ priima sprendimus dėl savivaldybės visuomeninių jaunimo organizacijų veiklos projektų dalinio finansavimo iš Savivaldybės jaunimo veiklos programos lėšų;
 - ✓ inicijuoja kvalifikuotų jaunimo darbuotojų ir organizacijų atstovų, kurie skatintų rajono jaunimo iniciatyvą, teiktų pagalbą rajono jaunimui, susiduriančiam su problemomis, rengimą;
 - ✓ skleidžia informaciją, žinias ir patirtį apie Savivaldybės jaunimo iniciatyvas, socialinę integraciją ir nusikalstamumo prevencijos veiklą;
- plėtodama rajono jaunimo tarptautinį bendradarbiavimą, JRT:
 - ✓ atstovauja Savivaldybei pagal savo kompetenciją;

- ✓ skleidžia informaciją, žinias ir patirtį apie rajono jaunimo bendradarbiavimą su užsienio jaunimo organizacijomis;
- stiprindama Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo organizacijas, JRT:
 - ✓ svarsto ir priima sprendimus skirti finansavimą iš Savivaldybės jaunimo veiklos programos lėšų visuomeninių jaunimo organizacijų tikslams įgyvendinti;
 - ✓ padeda rajono visuomeninėms jaunimo organizacijoms gauti patalpas savo veiklai vykdyti.

Svarbu pastebėti, kad JRT, įgyvendindama jai pavestus uždavinius, turi teisę deleguoti savo atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti Savivaldybės tarybos, Savivaldybės tarybos komitetų ir komisijų posėdžiuose, kuriuose sprendžiami rajono jaunimo klausimai. Be to, pagal savo kompetenciją JRT gali atlikti Savivaldybės tarybos, rajono valdymo institucijų sprendimų, rajono jaunimo programų, projektų analizę ir teikti šių teisės aktų rengėjams savo išvadas ar netgi (savo kompetencijos ribose) konsultacijas Savivaldybės tarybai, merui, administracijos direktoriui, Savivaldybės administracijos padaliniais, kitoms institucijoms.

2008 m. vasario 14 d., Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu, buvo įkurtas Kupiškio jaunimo centras - Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti neformalaus švietimo, laisvalaikio organizavimo paslaugas, sudaranti sąlygas vaikų ir jaunimo pažinimo, lavinimo ir saviraiškos poreikių tenkinimui bei socializacijai.

Šio centro vizija: jaunimo centras - neformalaus ugdymo įstaiga, atvira ir saugi erdvė jaunimo veiklai, o misija: atviras daugiafunkcinis jaunimo užimtumo centras - neformalaus ugdymo įstaiga, atitinkanti jaunimo poreikius, padedanti stiprinti jaunimo motyvaciją įsitraukti į aktyvų visuomeninį gyvenimą, telkianti dalyvauti sprendžiant jaunimo saviraiškos ir laisvalaikio užimtumo problemas.

Jaunimo centras sau kelia šiuos tikslus:

- formuoti ir kartu su kitomis institucijomis įgyvendinti jaunimo politiką;
- ugdyti sąmoningą asmenybę, sugebančią atsakingai ir kūrybiškai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat plėtoti jauno žmogaus socialines kompetencijas;
- padėti jaunimui integruotis į politinį, ekonominį, socialinį bei kultūrinį Kupiškio rajono savivaldybės ir šalies gyvenimą;
- telkti savivaldybės jaunimą bendroms aktualioms problemoms spręsti, skatinti jaunimo iniciatyvą, tarpusavio supratimą ir tarptautinį jaunimo bendradarbiavimą;
- skatinti jaunimo saviraišką, suteikti jauniems žmonėms galimybę realizuoti save ir įgyvendinti turimas idėjas;
- rinkti, kaupti ir nemokamai teikti jaunimo organizacijoms informaciją, susijusią su galimybėmis dalyvauti įvairių fondų skelbiamuose konkursuose ir programose, konsultuoti jaunimą jam rūpimais laisvalaikio užimtumo, dalyvavimo aktyvioje veikloje galimybių klausimais;
- vykdyti vaikų ir jaunimo narkomanijos, nusikalstamumo ir teisėtvarkos pažeidimų prevenciją;
- ugdyti sveikos gyvensenos poreikį, gerinti sveikatą;
- ugdyti jaunimo verslumą;
- plėsti turiningo laisvalaikio pasiūlą jaunimui ir suaugusiems. Formuoti pramogų kultūrą;
- tenkinti jaunimo saviraiškos poreikį, pažintinius interesus, plėtoti turimus gebėjimus;
- padėti jaunimui atsiskleisti kultūrinėje ir socialinėje erdvėje, padėti atrasti vietą modernėjančiame pasaulyje.

Apibendrinant galima teigti, kad Kupiškio rajono savivaldybėje yra sudarytos pakankamos prielaidos sėkmingai įgyvendinti jaunimo politiką – savivaldybėje veikia Jaunimo reikalų taryba,

kurios atstovai turi teisę dalyvauti savivaldybės posėdžiuose ir taip atstovauti jaunimo interesus, dirba jaunimo reikalų koordinatorius, veikia Jaunimo centras, kuris vienu iš savo veiklos tikslų laiko jaunimo politikos įgyvendinimą.

2.3 Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos

Šiame skyriuje vertinama, ar savivaldybėje sudarytos prielaidos efektyviai JRK veiklai ir pakankamam indėliui savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo procese. Aptiriamos savivaldybės patvirtintos JRK funkcijos, vertinama, ar sudarytos sąlygos jas gerai vykdyti. Apibendrinamos savivaldybės sudaromos sąlygos tobulinti JRK veiklą ir tuo pačiu skatinti įgyvendinamos jaunimo politikos kokybę.

Jaunimo reikalų koordinatorius yra pavaldus Kupiškio r. savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus vadovui (yra jo pavaduotojas). Jaunimo reikalams JRK teigia skiriantis nepilną trečdalį savo darbo laiko.

Nuo 2009 m. jaunimo reikalų koordinatoriumi Kupiškio rajone dirba Vytautas Knizikevičius.

Jaunimo reikalų koordinatoriaus savivaldybėje įgyvendinamos funkcijos (pateikiamos kartu su Kultūros ir švietimo skyriaus vadovo pavaduotojo kompetencijomis) yra šios:

- koordinuoti savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus švietimo organizavimo bei mokyklų vadybinės ir pedagoginės veiklos išorinio audito grupių darbą;
- koordinuoti savivaldybės švietimo strateginio plano projekto ir metinių švietimo programų projektų rengimą bei šių programų biudžeto sudarymą;
- rengti savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus kiekvieno mėnesio veiklos programas;
- kuruoti neformalaus ugdymo įstaigų bei rajono mokyklų popamokinę veiklą, mokinių užimtumo, prevencinio darbo klausimus;
- koordinuoti savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos darbą bei šios veiklos įgyvendinimą švietimo įstaigose;
- koordinuoti etikos ir tikybos mokomuosius dalykus, neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą mokinių atostogų metu, rengti visus dokumentus, susijusius su vaikų vasaros poilsiu bei prevenciniu darbu (Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos ir savivaldybės projektai);
- teikti suinteresuotiems asmenims ir institucijoms informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, kaupti ir skleisti informaciją apie jaunimo veiklos galimybes, konsultuoti šiais klausimais jaunus žmones bei jaunimo organizacijas;
- koordinuoti Jaunimo reikalų tarybos darbą;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoti rajone gyvenančių vaikų apskaitą;
- koordinuoti pedagogų kvalifikacijos kėlimo ir mokytojų atestacijos klausimus, rengti Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjo įsakymų projektus dėl mokyklų pedagogų atestacinių komisijų nutarimų tvirtinimo;
- vykdyti nelankančių mokyklos vaikų apskaitą, jų ugdymo poreikių nustatymą, šių vaikų įtraukimą į mokyklose vykdomas tikslines programas;
- koordinuoti švietimo stebėsenos klausimus, mokyklų veiklos aprašų rengimą;
- kaupti ir teikti mokiniams ir jų tėvams (globėjams) informaciją apie rajono savivaldybės teritorijoje veikiančias pavaldžias mokyklas, švietimo programas, mokymosi formas.
- koordinuoti socialinių pedagogų veiklą, kuruoti muzikos mokymo klausimus;

- koordinuoti mokyklų socialinius (mokinių šalpa, maitinimas, higienos reikalavimų laikymasis, sveikatingumas, moksleivių pavėžėjimas) bei vaikų ir jaunimo socializacijos klausimus;
- palaikyti ryšį su savivaldybės administracijos Vaikų teisy apsaugos tarnyba, savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriumi, įstaigų atstovais, vykdančiais su jaunimu susijusių veiklą, jaunimo organizacijomis bei neformaliomis jaunimo grupėmis.
- dalyvauti kitų Savivaldybės institucijų darbo grupėse ir komisijose, sprendžiant jaunimo politikos klausimus, kad būtų tinkamai atstovaujama jaunimo interesams Savivaldybėje.
- bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir kitomis institucijomis jaunimo politikos formavimo klausimais.
- organizuoti rajono švietimo įstaigų vadovų ir pavaduotojų ugdymui atestaciją.
- rengti švietimo įstaigų vadovų pareigybių aprašymus.
- rengti Savivaldybės mero potvarkių, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų projektus koordinuojamų švietimo sričių klausimais.
- laikinai eiti savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjo pareigas, kai nėra vedėjo (liga, atostogos, komandiruotė ir kt.).
- vykdyti savivaldybės tarybos sprendimais, mero potvarkiais, administracijos direktoriaus įsakymais ir kitais teisės aktais pavestas funkcijas.
- Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjo pavedimu nagrinėti piliečių prašymus, pareiškimus ir pasiūlymus.
- atlikti kitas užduotis, kurias paveda savivaldybės administracijos direktorius ir savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriaus vedėjas.

Paklaustas apie tik su jaunimu susijusias savo funkcijas, JRK išskyrė tokias veiklos sritis:

- inicijuoti jaunimo politikos įgyvendinimo priemones;
- rengti savivaldybės mero, tarybos, administracijos direktoriaus tvirtinamų dokumentų, susijusių su jaunimo politika ir jos įgyvendinimu, projektus;
- kaupti ir skleisti informaciją visuomenei, jaunimui ir jaunimo organizacijoms;
- vykdyti tarp-institucinį bendradarbiavimą jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo srityje;
- bendradarbiauti su jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis organizacijomis ir neformaliomis jaunimo grupėmis;
- atstovauti jaunimo interesus, jaunimo politikos klausimus darbo grupėse ir komisijoje.
- inicijuoti jaunimo organizacijų bei jaunimo grupių projektus Europos Sąjungos ir Lietuvos fondams;
- dalyvauti plėtojant bendradarbiavimą jaunimo politikos įgyvendinimo srityje su kitomis savivaldybėmis ir užsienio šalimis.

2011-2012 m. prioritetinės JRK veiklos kryptys: jaunimo užimtumo skatinimas, mokinių savivaldos stiprinimas, projektų koordinavimas, jaunimo organizacijų veiklos stiprinimas, prevencinės veiklos koordinavimas, neformalaus ugdymo kuravimas, Jaunimo reikalų tarybos darbo koordinavimas, dalyvavimas savivaldybės institucijų darbo grupėse ir komisijose, sprendžiant jaunimo politikos klausimus.

Per pastaruosius keletą metų Kupiškio rajono savivaldybės administracijai JRK pateikė tris pasiūlymus - dėl Jaunimo politikos koncepcijos, dėl Jaunimo reikalų tarybos įkūrimo ir JRT nuostatų bei sudėties patvirtinimo, bei dėl Kupiškio jaunimo centro įsteigimo. Visiems pasiūlymams buvo pritarta.

JRK yra įtrauktas į šias darbo grupes bei komisijas:

- Narkotikų kontrolės komisija;
- Vaiko gerovės komisija;

- Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros taryba;
- Savivaldybės bendruomenės vaiko teisių apsaugos taryba;
- Globos ir rūpybos taryba.

Savivaldybėje JRK yra sudarytos pakankamos sąlygos kelti kvalifikaciją.

6 lentelė. JRK kvalifikacijos kėlimo patirtis

Metai	Kursai / seminarai (aprašymas)
2008	„Prevenčių darbo grupių formavimo ir veikos ypatumai“ (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras), „Nerūkanti klasė“ (Kauno jaunimo narkologijos pagalbos centras), Vaikų turizmo renginių organizavimas (Kupiškio r. pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centras), Vaikų socializacijos programų rengimas ir įgyvendinimas (Lietuvos jaunimo turizmo centras).
2010	„Sociokultūriniai pokyčiai ir jų valdymo strategijos“ (Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras).

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

Pasak JRK, labiausiai trūksta kvalifikacijos kėlimo renginių šiomis temomis: darbas su rizikos grupės jaunimu, efektyvi žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevencija, jaunimo verslumo skatinimas.

2.4 Skirius išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant, galima teigti, kad Kupiškio rajono savivaldybėje sudarytos visos prielaidos sėkmingai įgyvendinti jaunimo politiką:

- *pirma*, priimta ir įgyvendinama Jaunimo politikos koncepcija;
- *antra*, dirba pakankamai jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų ir savivaldybės tarnautojų;
- *trečia*, sėkmingai dirba JRK, JRT, veikia Kupiškio jaunimo centras.

7 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Prielaidos jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui (1 Metodikos indikatorius)	Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės sudaromas galimybes JP plėtrai per planavimą ir institucinius mechanizmus		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Teisės aktai ir planavimo dokumentai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą	Pakankama teisinė-dokumentacinė bazė, priimta Jaunimo politikos koncepcija	Veiklos, susijusios su JP įgyvendinimu, nėra įtrauktos į savivaldybės struktūrinių padalinių veiklos planus.	Reikėtų apsvarstyti, ar esamų planavimo dokumentų pakanka, ar vertėtų tam tikras veiklos priemones įtraukti į savivaldybės skyrių veiklos planus.
Savivaldybės institucijos, įstaigos ir valstybės tarnautojai, atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą	Jaunimo interesus atstovauja JRT, dirba JRK, Kupiškio jaunimo centras.	Darbuotojų yra pakankamai, tačiau jie visi jaunimo politiką įgyvendina greta savo tiesioginių funkcijų.	Numatyti metinus JRT ir JRK veiklos planus.

Prielaidos jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui (1 Metodikos indikatorius)	Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės sudaromas galimybes JP plėtrai per planavimą ir institucinius mechanizmus		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos	Užtikrinamos galimybės kelti kvalifikaciją, JRK dalyvauja įvairiose darbo grupėse ir komisijose.	Nenustatyta.	JRK veiklos prioritetus turėtų nustatyti JRT. JRK metiniai veiklos planai ir veiklos ataskaitos turėtų būti viešai skelbiami. Tai užtikrintų didesnę jaunimo informuotumą apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje.

3. JAUNIMO DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys savivaldybės pasiektus rezultatus ir sudarytas sąlygas skatinant jaunimą aktyviau dalyvauti formuojant jaunimo politiką, dalyvauti visuomenės ir vietos bendruomenių pilietiniame gyvenime, remiant jaunimo organizacijas ir įvairių formų mokymąsi dalyvauti⁵. Pateikiamas vertinimas, ar savivaldybėje sudarytos sąlygos užtikrinant visapusišką jaunimo dalyvavimą ir remiant jaunimo organizacijas bei kokia yra tikslinių grupių nuomonė apie suteiktas dalyvavimo galimybes. Skyrių sudaro šešios dalys:

- *pirma*, pristatoma, koks yra jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją;
- *antra*, pristatomas jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje;
- *trečia*, pristatoma jaunimo organizacijų veikla savivaldybėje;
- *ketvirta*, pristatoma jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose;
- *penkta*, pristatomas jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

3.1 Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją

Kupiškio rajono savivaldybėje yra sukurtos 24-ios kaimo bendruomenės ir vietos veiklos grupė.

Anot JRK, yra kaimo bendruomenių, kurių valdymo institucijose nėra jaunimui priskirtinų asmenų. Visgi jauni žmonės yra aktyvūs organizuojant vietos renginius ar akcijas, planuojant ir įgyvendinant projektus. Jaunimui tradiciškai patrauklesnės aplinkos atnaujinimo ir gražinimo, bendruomenės tarpusavio ryšių stiprinimo ir tarpbendruomeninio bendradarbiavimo veiklos. Jauni asmenys noriai dalyvauja bendruomenės narių tarpusavio pagalbos veiklose, inicijuoja socialinės pagalbos akcijas.

Tyrimė dalyvavusių su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų nuomone, jaunimas Kupiškio rajono savivaldybėje turi galimybes dalyvauti vietos bendruomenių savivaldoje.

3.2 Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje

Klausiamas, ar jaunimas gali dalyvauti su jaunimu dirbančių savivaldybės įstaigų savivaldoje, JRK atsakė teigiamai.

⁵ „Dalyvavimui“ čia ir toliau, jeigu neapibrėžta kitaip, priskiriamas jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją, su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje, jaunimo veikloje, formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigų savivaldoje, jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo procesuose, ir kitose veiklose, kurias apima Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintos jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatorius „Jaunimo dalyvavimas“.

8 lentelė. Su jaunimu dirbančios organizacijos

Organizacija	Organizacijos tipas	Veiklos tikslas
Ugdymo įstaigos	Mokyklos	Formalus ir neformalus švietimas
Kupiškio kultūros centras	Kultūros įstaiga	Kultūros veikla
Kupiškio meno mokykla	Ugdymo įstaiga	Neformalus ugdymas
Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras	Ugdymo įstaiga	Sporto ugdymas
Kupiškio viešoji biblioteka	Biblioteka	Jaunimo švietimas
Kupiškio etnografijos muziejus	Muziejus	Jaunimo pilietiškumo skatinimas
Kupiškio jaunimo centras	Atviras jaunimo centras	Neformalus jaunimo ugdymas
Gelbėkit vaikus	Socialinė	Pagalba vaikams
Jaunimo centras „Po laiptais“	Jaunimo užimtumo	Jaunimo užimtumo
Jaunimo centras „ALSJA“	Jaunimo užimtumo	Jaunimo užimtumo
Raudonasis Kryžius	Socialinė	Pagalba vaikams

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

JRK teigimu, jaunimas turi galimybę dalyvauti ir su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje, visgi dažniau pasitaiko atvejai, kai su jaunimu dirbančių organizacijų vadovai yra vyresni nei 29 metai, bet dirbti pradėjo dar būdami jaunesni nei 29-erių metų.

3.3 Jaunimo veikla

Vertinimo metu buvo sudarytas žemiau pateiktas Kupiškio rajone veikiančių valstybinių jaunimo organizacijų sąrašas.

9 lentelė. Valstybinės jaunimo organizacijos

Organizacija	Organizacijos tipas	Veiklos tikslas
Jaunimo organizacija DARBAS	Pilietinė	Jaunimo užimtumo
Ateitininkai	Religinė	Jaunimo pilietinis ir dorinis ugdymas

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

JRK duomenimis, Kupiškio rajone nuolat veikia 6 - 8 neformalios jaunimo grupės.

10 lentelė. Neformalios jaunimo grupės

Organizacija
DJ klubas,
Breikeriai
Graffiti klubas
Merginų klubas „Po laiptais“,
Roko grupė
Beat box'o grupė
Repo grupė
Ekstremalų klubas

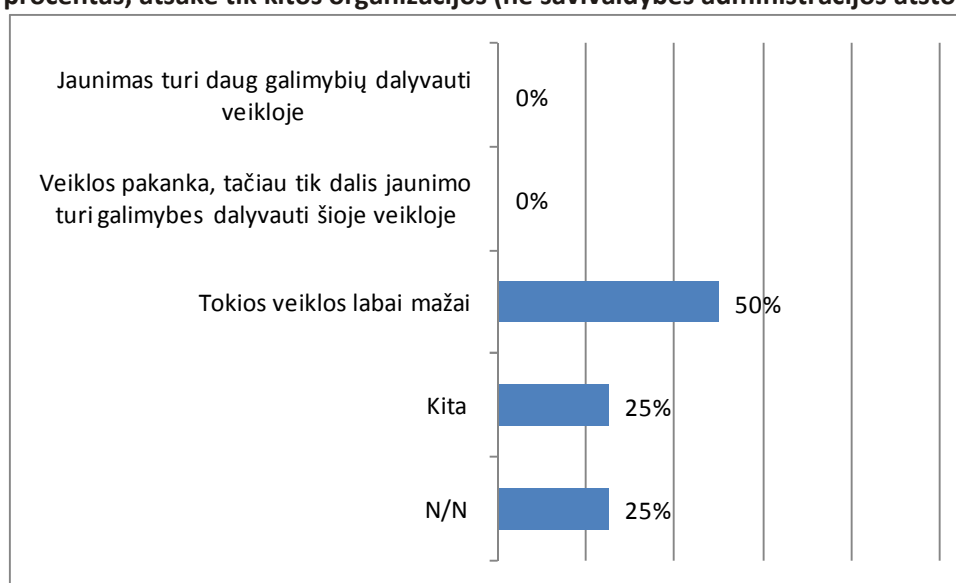
Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

JRK nuomone, Kupiškio savivaldybės jaunimui veiklos pakanka, tačiau tik dalis jaunimo turi galimybes dalyvauti šioje veikloje. Tuo tarpu, tyrime dalyvavusių organizacijų atstovų nuomone, tokios veiklos yra labai mažai.

JRK nuomone, savivaldybėje, norint paskatinti jaunus asmenis dalyvauti, derėtų kelti dirbančiųjų su jaunimu kompetencijas, skirti finansavimą jaunimo erdvėms, centrams, organizacijoms, taip pat informuoti jaunimą apie atstovavimo galimybes.

Tyrime dalyvavusių organizacijų atstovai dėl susiklosčiusios padėties iš dalies kaltina savivaldybę – jų nuomone, nėra vieningos koncepcijos ar strategijos, kaip skatinti jaunimo iniciatyvas, be to, būtų galima stengtis labiau įtraukti jaunimą į tam tikrą savivaldybės veiklą, o ne tiesiog manyti, kad jaunimas nesugeba bendradarbiauti.

3 pav. Jūsų nuomone, ar savivaldybės jaunimui pakanka galimybių dalyvauti jaunimo ir jaunimui skirtose veiklose Jūsų savivaldybėje? Pažymėkite vieną teisingą atsakymą. Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

3.4 Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose

JRK teigimu, rajone veikia 13 formaliojo švietimo įstaigų (visose jose veikia jaunimo savivalda) bei 2 neformalaus ugdymo įstaigos. Formalaus švietimo įstaigose veikia mokinių savivalda; savivaldybėje taip pat veikia vieni globos namai, tačiau juose savivaldos, kurioje dalyvautų jaunimas, nėra.

11 lentelė. Mokinių savivaldos struktūros formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose

Švietimo įstaigos tipas	Įstaigų skaičius	Įstaigų, kuriose veikia jaunimo savivalda/jaunimas dalyvauja savivaldoje, skaičius
Formalaus švietimo įstaiga	13	13
Organizacijos, teikiančios neformalaus švietimo paslaugas jaunimui	2	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

JRK teigimu, savivaldybės administracija organizuoja mokymus ir formalaus, ir neformalaus švietimo įstaigų vadovams. Lentelėje apačioje nurodytos diskusijos, kurios buvo organizuotos, siekiant stiprinti mokinių ir studentų savivaldą. Reikia pastebėti, jog tokių iniciatyvų buvo labai mažai – vos dvi per ketverius metus.

12 lentelė. Savivaldos stiprinimo projektai

Metai	Savivaldybėje organizuota diskusijų, skirtų mokinių ir studentų savivaldai stiprinti skaičius	Dalyvių skaičius	Skirtos lėšos, Lt.
2008	0	0	-
2009	1	16	-
2010	0	0	-
2011	1	12	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

3.5 Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje

Jaunimo atstovavimas savivaldybėje yra užtikrinamas jaunimui (konkrečiai – gimnazijos atstovams) dalyvaujant JRT veikloje. Jaunimas turi galimybę dalyvauti savivaldybės tarybos bei jos komitetų ir komisijų posėdžiuose, ir tomis galimybėmis naudojasi (posėdžiai, JRK teigimu, yra atviri).

13 lentelė. Jaunimo atstovai - savivaldybės komisijų nariai

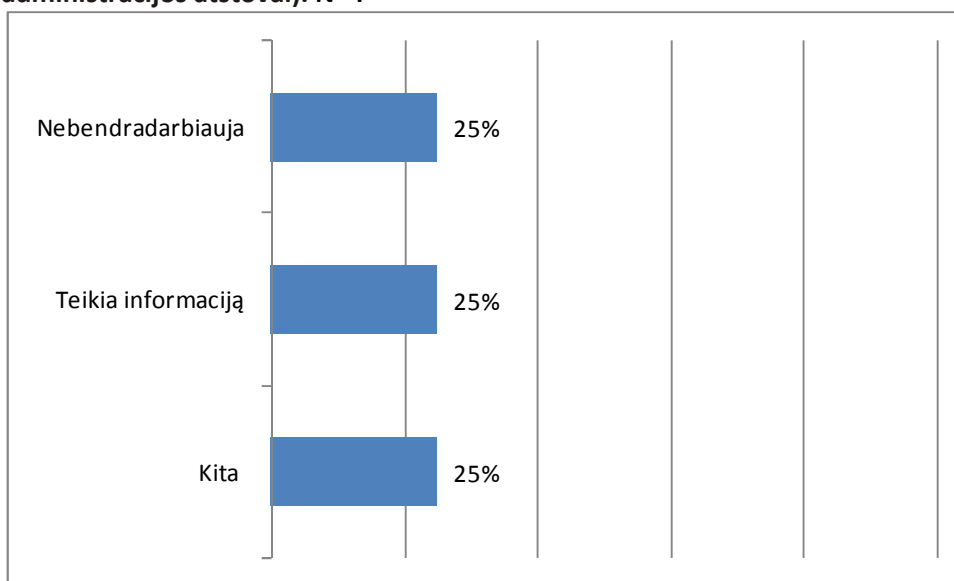
Metai	Posėdžių jaunimui aktualiais klausimais skaičius	Posėdžių, kuriuose dalyvavo jaunimo atstovai skaičius
2008	18	5
2009	19	6
2010	14	7
2011	20	6

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Dalis tyrime dalyvavusių organizacijų atstovų teigė, kad jie dalyvauja savivaldybės posėdžiuose, sprendžiant su jaunimu susijusius klausimus, ir yra pateikę savo pasiūlymų. Į keletą pasiūlymų buvo atsižvelgta (pvz. dėl jaunimo užimtumo, paramos, bendrojo projektų finansavimo), bet neatsižvelgta į jaunimo nuomonę dėl patalpų renovacijos.

Tyrimo dalyvių atsakymai į klausimą, kaip jie bendradarbiauja su JRK, rodo, kad bendradarbiavimas nėra intensyvus – dalis organizacijų nebendradarbiauja visai, dalis tik teikia informaciją.

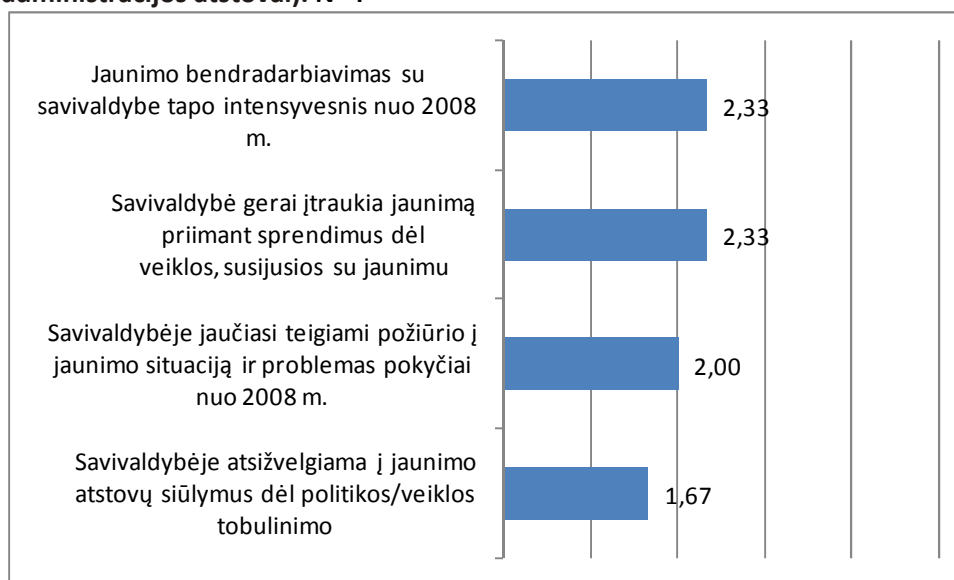
4 pav. Kokiais būdais Jūsų organizacija bendradarbiauja su savivaldybės jaunimo koordinatoriumi (-e)? Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

Tyrimo dalyviai yra pakankamai skeptiški, vertindami jaunimo organizacijų ir savivaldybės bendradarbiavimą – visų bendradarbiavimo aspektų vertinimas neperžengia 2 balų iš 5 galimų ribos – tai reiškia, kad bendradarbiavimas vertinamas prastai. Ypatingai blogai vertinamas savivaldybės administracijos atsižvelgimas į jaunimo atstovų siūlymus.

5 pav. Pažymėkite, ar sutinkate su žemiau išvardintais teiginiais (1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Atsakymų vidurkiai, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

Kalbėdamas apie jaunimo galimybių pokyčius, JRK pažymėjo, kad jaunimo organizacijų galimybės atstovauti jaunimo interesus savivaldybėje nuo 2008 m. nepakito. JRK nuomone, jaunimo aktyvumą galima skatinti, informuojant apie atstovavimo galimybes (tai sutampa su jaunimo organizacijų atstovų išsakytu poreikiu), keliant dirbančiųjų su jaunimu kompetencijas, skiriant finansavimą jaunimo erdvėms, centrams, organizacijoms.

3.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant:

- *pirma*, jaunimas turi visas galimybes dalyvauti JRT veikloje (į jos sudėtį įeina L.Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos moksleiviai);
- *antra*, jaunimas turi galimybes dalyvauti su jaunimu dirbančių organizacijų bei švietimo įstaigų savivaldoje;
- *trečia*, jaunimui trūksta veiklos galimybių arba stinga informacijos apie jas;
- *ketvirta*, pats jaunimas bendradarbiavimą su savivaldybe vertina pakankamai skeptiškai.

14 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Jaunimo dalyvavimas (2 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti bendrą jaunimo aktyvumą ir jaunimo atstovavimo savivaldybėje lygį, taip pat parodo, kiek savivaldybės politika formuojama atsižvelgiant į jaunimo poreikius		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją	Nenustatyta.	Nepakankamas žinojimas apie tai, kaip jaunimas galėtų įsitraukti į priimamus sprendimus.	Reikėtų daugiau dėmesio skirti vietos bendruomenių jaunimo įtraukimui.
Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje	Užtikrinamos galimybės		Daugiau dėmesio skirti jaunimo motyvacijos didinimo, įtraukimo ir pilietiškumo ugdymo iniciatyvoms.
Jaunimo veikla	Nenustatyta.	Jaunimo veiklos galimybes mažina menkos jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų finansinės galimybės.	Stiprinti, gausinti ir kuo labiau įtraukti jaunimo organizacijas, dirbti su jaunimo ir visuomenės lyderiais, juos geriau įtraukti į politikos formavimą. Galbūt reikalingos reguliariai vykstančios jaunimo organizacijų mugės.
Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose	Nenustatyta.	Jaunimo informavimas tiek apie veiklos galimybes, tiek apie galimybes dalyvauti savivaldybėje vykstančiame sprendimų priėmimų procese	Apsvarstyti galimybes gerinti jaunimo informavimą apie dalyvavimą savivaldoje, skatinti jaunimo aktyvumą.
Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje	Galimybės dalyvauti savivaldybėje vykstančiuose posėdžiuose, teikiant pasiūlymus		

4. PARAMA JAUNIMUI

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys finansinę, materialinę ir kitokią paramą, savivaldybės skiriamą jaunimo politikos įgyvendinimui, aptariama, kiek tai susiję su jaunimo organizacijų stiprinimu, jaunimo užimtumo didinimu ir kitais svarbiausiais jaunimo politikos uždaviniais savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys. *Pirma*, pristatoma jaunimo organizacijoms, jaunimo veiklai ir jaunimo politikos įgyvendinimui skiriama finansinė parama. *Antra*, pristatoma skiriama materialinė parama. *Trečia*, pristatoma kitokios paramos formos. *Galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

4.1 Finansinė parama

JRK pažymi, kad atskiros jaunimo ar jaunimo projektų finansavimo eilutės Kupiškio savivaldybės biudžete nėra. Lėšos skiriamos per nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių projektus, kitų komisijų biudžetus, arba tiesiogiai su jaunimu dirbančioms įstaigoms per jų biudžetus (administravimui, renovacijoms, ilgalaikiam turtui ir pan.).

JRK teigimu, nuo 2008 m. lėšų poreikis (kreipimaisi finansuoti) augo, ir yra finansuojama maždaug 80 proc. visų kreipimūsi.

15 lentelė. Savivaldybės skiriamos lėšos

Metai	Jaunimo organizacijoms	Su jaunimu dirbančioms organizacijoms	Neformalių grupių iniciatyvoms
2009	1000	115000	-
2010	2100	100000	-
2011	-	96000	-

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

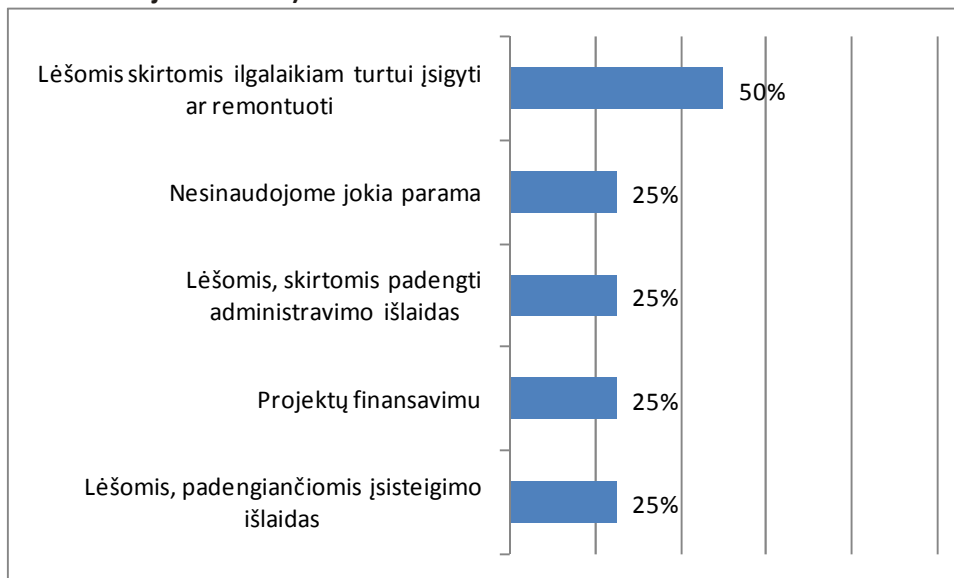
16 lentelė. Savivaldybės lėšomis pilnai ir dalinai finansuoti jaunimo ir jaunimui skirti projektai

Organizacijos	2008		2009		2010		2011	
	Pilnai finansuoti projektų skaičius	Bendrai finansuoti projektų skaičius	Pilnai finansuoti projektų skaičius	Bendrai finansuoti projektų skaičius	Pilnai finansuoti projektų skaičius	Bendrai finansuoti projektų skaičius	Pilnai finansuoti projektų skaičius	Bendrai finansuoti projektų skaičius
Jaunimo organizacijų projektai	1	1	2	1	0	2	0	1
Jaunimui skirtų organizacijų projektai	4	3	2	1	3	2	2	3
Neformalių jaunimo grupių projektai	-	-	-	-	-	-	-	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Paklausti, ar gali naudotis savivaldybės teikiama finansine parama, pusė tyrime dalyvavusių jaunimo atstovų, atsakė teigiamai. Dažniausiai naudojamasi lėšomis skirtomis ilgalaikiam turtui įsigyti ar remontuoti.

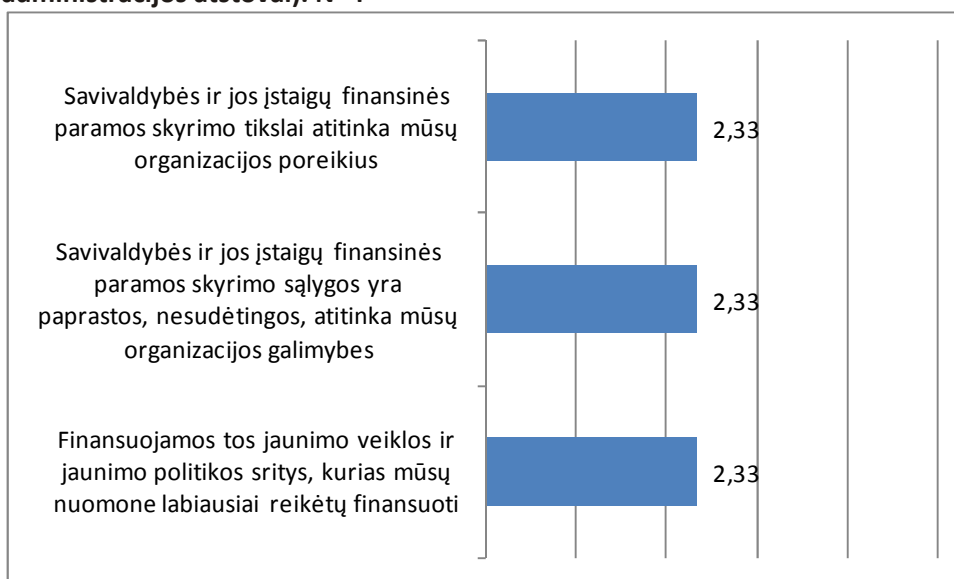
6 pav. Pažymėkite, ar sutinkate su žemiau įvardintais teiginiais (kur 1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

Tyrimo dalyviai nėra patenkinti ir paramos skyrimo aspektais – tiek paramos skyrimo atitikimas organizacijos poreikiams, tiek finansinių paramos sąlygų bei tikslingumo vertinimas yra prastesnis nei vidutinis. Komentuodami tokio vertinimo priežastis, tyrimo dalyviai minėjo, kad parama skiriama tik ugdymo įstaigoms, visgi pilnaverčiam darbui mokyklose su jaunimu po pamokų trūksta patalpų ir įrangos.

7 pav. Pažymėkite, ar sutinkate su žemiau įvardintais teiginiais (kur 1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Atsakymų vidurkiai, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

4.2 Materialinė parama

JRK teigimu, savivaldybė skiria lėšų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų instituciniam finansavimui. Kupiškio jaunimo centrui tokiu tikslu 2011 m. buvo skirta 113280 Lt.

JRK teigimu, gerąją praktika galima vadinti tai, kad savivaldybė naujai įkurtoms jaunimo organizacijoms suteikia patalpas naudotis panaudos teise. Kasmet patalpos suteikiamos bent trimis organizacijoms.

17 lentelė. Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, kurioms buvo leista neatlygintinai naudotis savivaldybei priklausančiomis patalpomis, biuro įranga ir kitu ilgalaikiu turtu.

Metai	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms savivaldybės institucijų teisės aktais yra skirtos patalpos buveinei, skaičius	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, buvo leista neatlygintinai naudotis savivaldybei priklausančiomis patalpomis, biuro įranga ir kitu ilgalaikiu turtu skaičius
2008	3	3
2009	3	3
2010	3	3
2011	3	3

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

4.3 Kitokia parama

Kasmet Kupiškio rajono savivaldybės administracija su jaunimo organizacijomis įgyvendina bent dešimt bendrų projektų. Šiuose projektuose ji skiria transportą, teritorijos komunalinę priežiūrą, skiria lėšų, dalyvauja renginiuose.

18 lentelė. Jaunimo įgyvendintų projektų skaičius 2008-2011 m.

Metai	Bendrų savivaldybės ir jaunimo/su jaunimu dirbančių organizacijų projektų skaičius
2008	8
2009	11
2010	10
2011	12

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

2012-iems metams prasidėjus savivaldybės administracija kartu su jaunimo organizacijomis įgyvendino keletą projektų: jaunimo iniciatyvų projektą „Pagauk beat'ą“, projektą „Savanorystė atveria kelius“ ir kt. Savivaldybės administracija jaunimo organizacijoms taip pat padeda užmegzti tarptautinius ryšius, jaunimo atstovai įtraukiami į savivaldybės tarptautines delegacijas.

19 lentelė. Jaunimo organizacijos, kurioms padėta užmegzti tarptautinius ryšius

Metai	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms savivaldybė padėjo užmegzti tarptautinius ryšius skaičius
2008	6
2009	2
2010	3
2011	5

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

20 lentelė. Jaunimo atstovai, įtraukti į tarptautines delegacijas, 2008-2011 m.

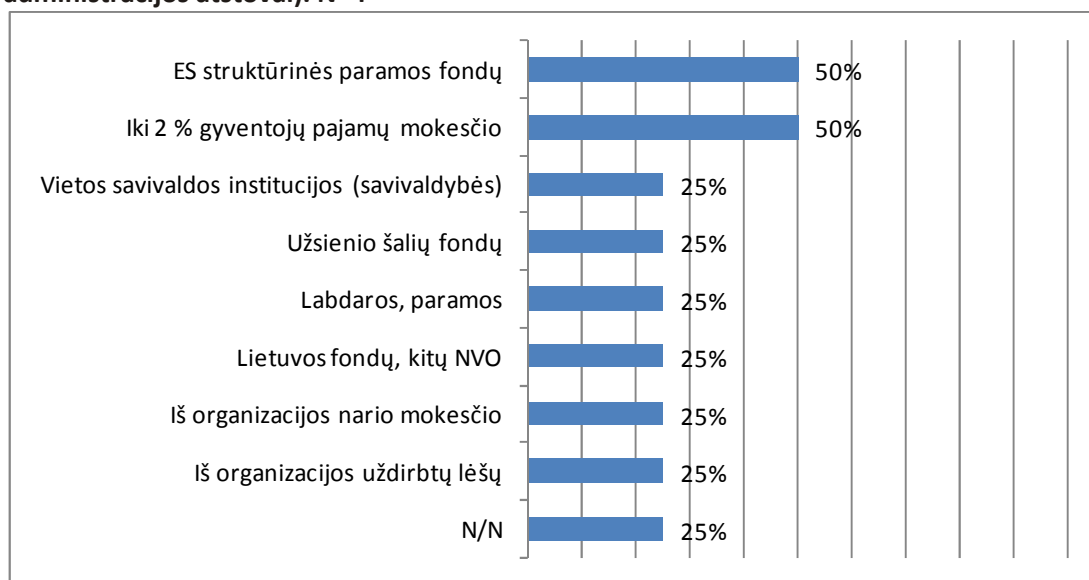
Metai	Jaunimo atstovų, įtrauktų į savivaldybės tarptautines delegacijas skaičius
2008	7
2009	14
2010	28
2011	6

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Nuo 2008 m. kasmet savivaldybės biudžeto lėšomis, kasmet buvo skiriamas po 4000 Lt, buvo perkamos paslaugos (pvz. jaunimo renginių filmavimas ir montavimas, DVD ruošimas ir pan.) kuriomis naudojosi jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos.

Pusė tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų atstovų teigė, jog paramą gauna iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos fondų ir 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio. Ketvirtadalis sakė paramą gaunantys iš savivaldybės administracijos.

8 pav. Iš kur Jūsų organizacija gauna lėšų veiklai vykdyti? Galite žymėti visus tinkamus pasirinkimo variantus. Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

4.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos kelios išvados:

- *pirma*, savivaldybės administracijos finansinė ir kita parama jaunimo veiklai pastaraisiais metais išlieka gan apibrėžta ir stabili;
- *antra*, savivaldybės administracijos finansinė parama jaunimo organizacijoms yra maža, bet pakankamai gerai finansuojamas rajono jaunimo centras.

21 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Parama jaunimui (3 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, kaip savivaldybė sudaro sąlygas plėtoti jaunimo ir jaunimui skirtų organizacijų veiklai		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Finansinė parama	Aukštas patenkinamų prašymų finansuoti procentas.	Jaučiamas padidėjęs poreikis paramai, lėšų trūkumas.	Savivaldybėje reikėtų skatinti filantropinę paramą jaunimui; pavyzdžiui verslo įmonės ar žymesni asmenys galėtų būti kviečiami prisidėti įgyvendinant jaunimui skirtus projektus, už tai skiriant tam tikrą įvertinimą.
Materialinė parama	Skiriama lėšų instituciniam finansavimui, panaudos teisėmis skiriamos patalpos.	Nenustatyta.	
Kitokia parama	Jaunimo organizacijos, neformalios jaunimo grupės ir su jaunimu dirbančios organizacijos kartu su savivaldybės administracija įgyvendina bent po 10 projektų kasmet.	Savivaldybės administracija turėtų investuoti į verslininkų švietimą ir skatinimą remti jaunimo iniciatyvas ir jaunimo organizacijas.	

5. JAUNIMO NEFORMALUS UGDYMAS, JAUNIMO MOKYMAI IR KONSULTAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo veiklą savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys:

- *pirma*, pristatoma savivaldybėje vykdomų neformalių mokymų ir konsultavimo veikla, skirta jaunimui, bei įvertinama šios veiklos kokybė;
- *antra*, pristatoma asmenų, dirbančių su jaunimu, situacija;
- *trečia*, apibendrinama jaunimo neformalaus ugdymo situacija savivaldybėje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

5.1 Jaunimo mokymas ir konsultavimas

JRK teigimu, savivaldybės administracija organizuoja ir finansuoja jaunimui skirtus mokymus ar konsultavimą, ypač neformalaus mokymo kursus, renginius.

22 lentelė. Jaunimo neformalaus mokymo renginiai, 2008-2011 m.

Metai	Jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo renginiai
2008	Apie jaunimo saviraišką, 20 dalyvių.
2009	Apie organizacijų stiprinimą, 20 dalyvių.
2010	Apie komandinį darbą ir organizacijų valdymą, apie subkultūras 36 dalyviai.
2011	Apie lyderystę, projektų valdymą, 20 dalyvių.

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

JRK žiniomis, neformalaus mokymo ir konsultavimo paslaugas jaunimui savivaldybėje teikia Kupiškio jaunimo centras. Neformalaus mokymo, konsultavimo temos - jaunimo organizacijų stiprinimas, komandinis darbas, lyderystė, projektų vadyba ir t.t.

5.2 Asmenys, dirbantys su jaunimu

Pagrindiniai savivaldybėje su jaunimu dirbantys asmenys yra šios ataskaitos 3 skyriuje „Jaunimo dalyvavimas“ išvardintų organizacijų ar klubų vadovai. Atlikti interviu parodė, kad šie asmenys yra pakankamai iniciatyvūs ir aktyvūs ne vien organizuojant ir vykdant jaunimo neformalaus ugdymo veiklas, bet ir identifikuojant rajono jaunimo problemas bei ieškant jų sprendimo būdų.

JRK duomenimis, savivaldybės teritorijoje nėra įgyvendinami mokymai ar kvalifikacijos tobulinimo kursai su jaunimu dirbantiems asmenims. Su jaunimu dirbančių asmenų bendradarbiavimui stiprinti skirti projektai yra pavienės iniciatyvos, kai šie asmenys tarpusavyje keičiasi patirtimi, o savivaldybės administracija padengia transporto ir kitas išlaidas.

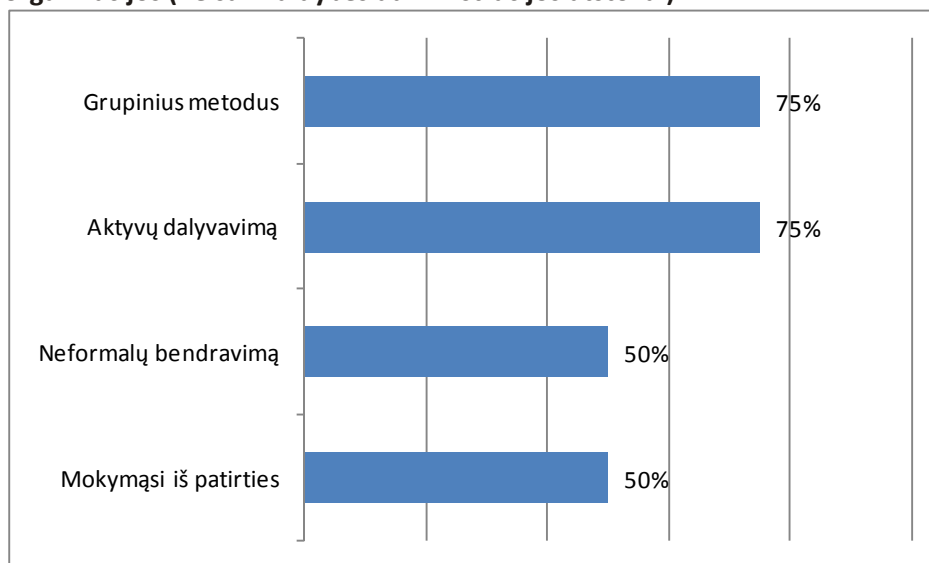
JRK manymu, su jaunimu dirbančių asmenų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai yra gan konkretūs: išmanyti ir sugebėti taikyti šiuolaikiškus darbo su jaunimu metodus, susipažinti su neformalaus ugdymo naujovėmis, turėti žinių apie jaunimo politiką ir mokytis dirbant/patiriant.

5.3 Jaunimo neformalaus ugdymo situacija

Tiek neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumas, tiek jų kokybė JRK buvo įvertinta geriau nei vidutiniškai – trimis balais iš penkių galimų. Dauguma tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų atstovų taip pat patvirtino, kad savivaldybėje jaunimui skirtų neformalaus mokymo ir ugdymo veiklų nepakanka.

Daugumos tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų atstovų teigimu, jų organizacija vykdo ar bent kartą yra vykdžiusi mokymus jaunimui.

9 pav. Kokių neformalaus ugdymo metodų taikote? Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

5.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis galima teigti, kad neformalaus ugdymo situacija Kupiškio rajono savivaldybėje yra vidutiniška:

- *pirma*, neformalaus ugdymo ir jaunimo mokymo bei konsultavimo veiklas jaunimo centras, visgi tokių užsiėmimų jaunimui nepakanka ir jie yra ne visiems prieinami;
- *antra*, Kupiškio rajono savivaldybės administracija savo lėšomis organizuoja ir įgyvendina mokymus jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atsovų, specialistų kvalifikacijai tobulinti, tačiau tokių renginių būna mažai, o juose dalyvauja santukinai nedaug asmenų;
- *trečia*, savivaldybė netiria jaunimo mokymo ir konsultavimo poreikius.

23 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Jaunimo neformalus ugdymas, jaunimo mokymai ir konsultavimas (4 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje yra efektyviai veikianti jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo sistema		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo mokymai ir konsultavimas	Savivaldybė organizuoja ir finansuoja jaunimui skirtus mokymus, konsultavimą.	Vidutiniškas neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumas bei kokybė.	Gerinti neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumą ir kokybę. Atsižvelgiant į savivaldybės administracijos finansines galimybes, neformaliam švietimui turėtų būti dar geriau išnaudojamos nacionalinio projektinio finansavimo galimybės, potencialiai jungiantis su kitomis savivaldybėmis.
Asmenys, dirbantys su jaunimu	Veikia Jaunimo centras, teikiantis neformalaus ugdymo paslaugas. Rajono bendruomenėse yra bent po keletą iniciatyvių asmenų, kurie dirba su jaunimu.	Nenustatyta.	Savivaldybės administracija turėtų skirti dėmesio su jaunimu dirbantiems asmenims ir atokesniuose rajono kaimuose; šiuos asmenis identifikuoti, burti į klubą, mokyti, inicijuoti juos vienijančius ir su jų veikla susijusius projektus.
Jaunimo neformalaus ugdymo padėtis	Nenustatyta.	Trūksta veiklos.	Tirti jaunimo mokymo ir konsultavimo poreikius. Didinti teikiamų paslaugų įvairovę, atsižvelgiant į jaunų asmenų poreikius.

6. JAUNIMO INFORMAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys jaunimo informavimą apie jaunimo veiklos ir užimtumo galimybes savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys: *pirma*, pristatoma jaunimo informavimo apie jaunimo politikos įgyvendinimą veikla; *antra*, aptariamas jaunimo veiklos žinomumas; *trečia*, pristatomi jaunimo leidiniai ir erdvė vietinėje žiniasklaidoje; *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

6.1 Jaunimo informavimas apie jaunimo politikos įgyvendinimą

Informacija apie jaunimo klausimų svarstymą skelbiama viešai (dažniausiai - savivaldybės internetiniame puslapyje ir per informacinius renginius bei diskusijas). Visgi informacijos talpinimas savivaldybės interneto svetainėje nėra efektyvus sklaidos būdas – nedažnas jaunimo atstovas informacijos yra linkęs ieškoti, nes informaciją jiems būtų patogiausia gauti elektroniniu paštu iš JRK.

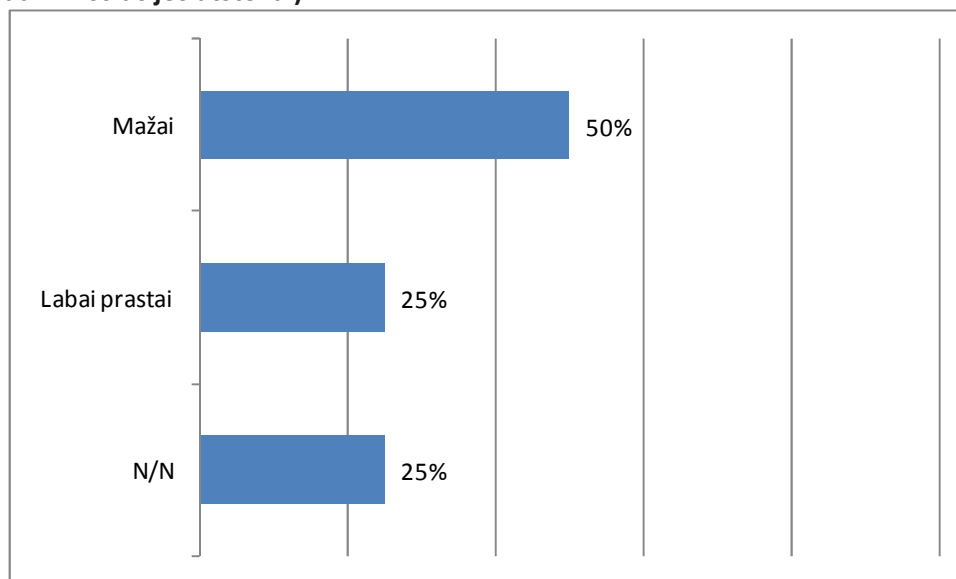
24 lentelė. Jaunimo diskusijos savivaldybėje, 2008-2011 m.

Metai	Diskusijų skaičius	Jaunuolių, dalyvavusių diskusijose skaičius
2008	1	15
2009	2	22
2010	3	36
2011	2	28

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų atstovų paklausus, kokią informaciją jie gauna iš savivaldybės administracijos, paaiškėjo, kad dalis jų gauna per mažai informacijos, o dalis negauna jokios informacijos. Informavimas apie jaunimui aktualių klausimų svarstymą jaunimo organizacijų atstovams taip pat atrodo nepakankamas.

10 pav. Įvertinkite, kaip savivaldybė informuoja jaunimą ir kitas grupes apie įgyvendinamą jaunimo politiką. Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

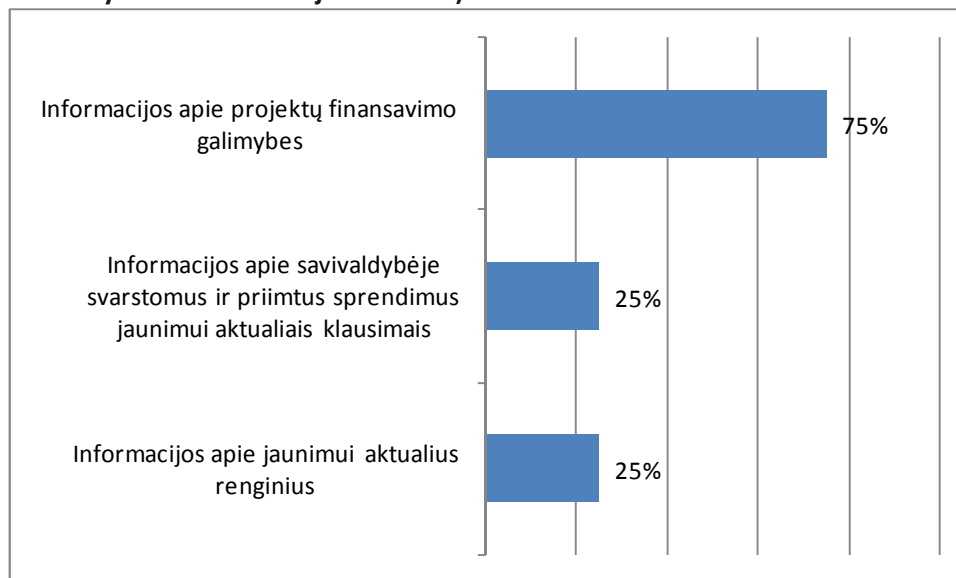

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

Nors savivaldybėje jaunimo informuotumo tyrimų nebuvo atlikta, JRK jaunimo informavimą ir informacijos pakankamumą taip pat įvertino vidutiniškai – 3 balais iš 5 galimų.

Labiausiai pasigendama informacijos apie projektų finansavimo galimybes.

11 pav. Kokios informacijos trūksta? Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

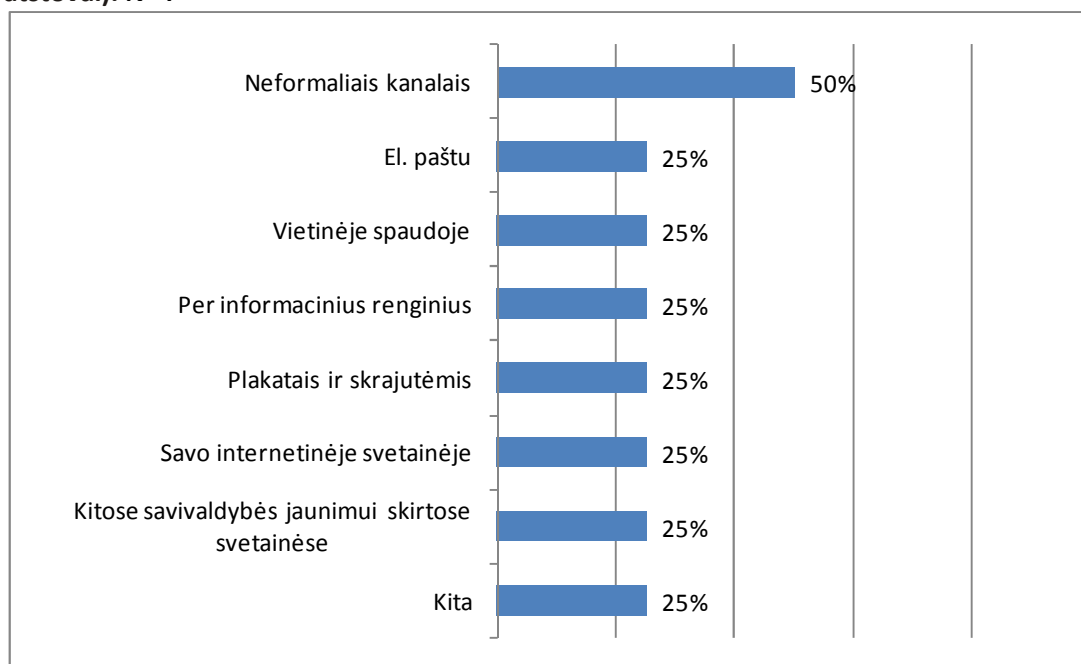
JRK teigimu, savivaldybėje nuo 2011 m. jaunimui aktualios informacijos sklaidą yra siekiama užtikrinti per taro jaunimo populiarius socialinius tinklalapius, taip pat veikia pakankamai informatyvi jaunimo centro interneto svetainė, jauni žmonės patys rengia ir platina skelbimus apie renginius, veiklas, rašo straipsnius.

6.2 Jaunimo veiklos žinomumas

JRK teigimu, savivaldybės administracija apie jaunimui skirtą veiklą jaunimą informuoja savivaldybės internetiniame puslapyje, taip pat per televiziją ir spaudoje.

Tyrimė dalyvavę jaunimo organizacijų atstovai jaunimui apie savo veiklą dažniausiai praneša neformaliais kanalais, tuo tarpu tradicinės informavimo priemonės (pvz. televizija, spauda, lankstinukai, informaciniai renginiai ir pan.) yra mažiau populiarios.

12 pav. Kaip jūs informuojate jaunimą apie savo organizacijos vykdomą jaunimui skirtą veiklą? Atsakymų procentas, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

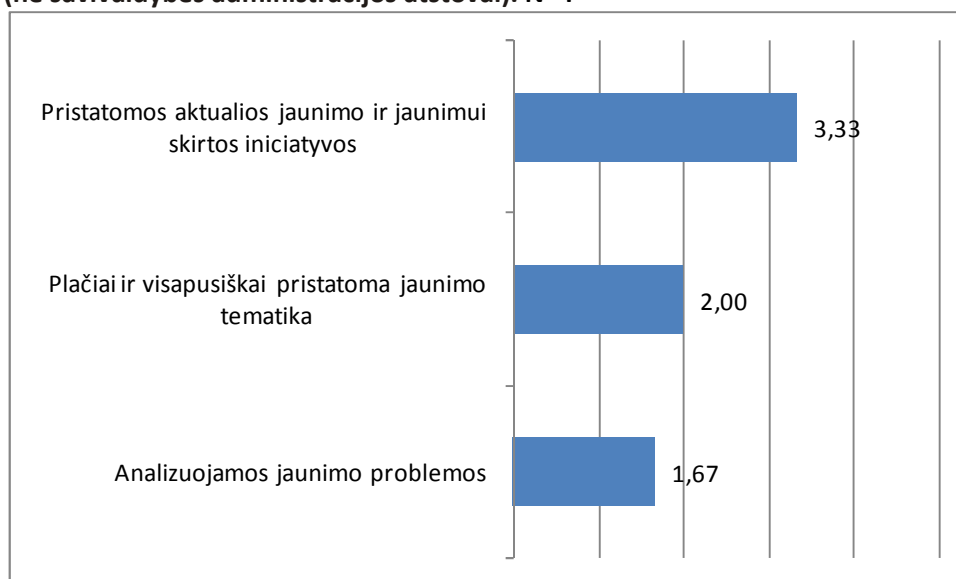
Jaunimo organizacijų atstovų nuomone, norint gerinti jaunimo informuotumą apie savivaldybėje vykdomą jaunimo politiką, reikėtų pateikti daugiau ir išsamesnės informacijos. JRK teigimu, norint pasiekti šį tikslą, jaunimą reikėtų informuoti per ugdymo įstaigas arba tiesiogiai – per jaunimo organizacijas.

6.3 Jaunimo leidiniai ir erdvė jaunimui vietinėje žiniasklaidoje

JRK duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje nėra tik jaunimui skirtų leidinių. Visgi mokyklose leidžiami moksleivių laikraščiai, o vietinėje spaudoje kartais rengiami reportažai ar straipsniai apie jaunimo renginius ir iniciatyvas, skelbiama informacija.

75 proc. tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų atstovų bendradarbiauja su žiniasklaida, teikdami vietos jaunimui aktualią informaciją. Tokia pati dalis tyrimo dalyvių teigia žinantys, kad jų savivaldybėje jaunimui ir jaunimo organizacijoms sudarytos galimybės nemokamai pristatyti savo vykdomą veiklą per žiniasklaidos priemones. Visgi tyrime dalyvavę jaunimo atstovai pakankamai prastai vertina vietinėje spaudoje pateikiamos jaunimo tematikos aktualumą, visapusiškumą ir analitiškumą.

13 pav. Įvertinkite, kaip plačiai vietinė žiniasklaida apima jaunimo tematiką (nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Atsakymų vidurkiai, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

6.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant, galima teigti, kad Kupiškio rajono savivaldybėje veikia bent kelios jaunimo informavimo priemonės, bet šių priemonių efektyvumas yra vertintinas vidutiškai. Kita vertus, akivaizdi ir paties jaunimo motyvacijos ir suinteresuotumo ieškoti jiems aktualios informacijos stoka.

25 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Jaunimo informavimas (6 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia nustatyti, ar savivaldybė sėkmingai informuoja jaunimą apie jaunimo politiką		
	Stiprybės	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo informavimas apie jaunimo politiką	Nenustatyta.	Jaunimo organizacijų informavimas, naudojant jiems patrauklius informavimo kanalus ar bent el. pašta.	Dažniau turėtų būti atnaujinama savivaldybės internetinė svetainė. Kita vertus, pačios jaunimo organizacijos galėtų būti aktyvesnės viešindamos jaunimui aktualią informaciją, nes JRK el. paštu negali pasiekti neaktyvaus jaunimo.
Jaunimo veiklos žinomumas	Nenustatyta.	Informavimo kanalų pasirinkimas.	Skatinti viekiančias jaunimo organizacijas keisti informacija, kad visos jaunimo iniciatyvos taptų matomesnės. Skatinti vietos žiniasklaidą patraukliau pačiam jaunimui pristatyti su juo susijusią informaciją.
Jaunimo leidiniai ir erdvė jaunimui vietinėje žiniasklaidoje	Vietos žiniasklaida sudaro galimybes nemokamai skelbti informaciją.	Pateikiamos informacijos turinio aktualumas ir išsamumas.	

7. TARPŽINYBIŠKUMAS, TARPSEKTORIŠKUMAS, JAUNIMO POLITIKOS INTEGRALUMAS

Šios dalies tikslas yra išsiaiškinti, ar jaunimo politika yra įgyvendinama horizontaliai, t.y. bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis. Aptariama, ar jaunimo politika integruojama į savivaldybės strateginius ir veiklos planavimo dokumentus, ar jaunimo politikos klausimais yra formuojamos institucinės tinklinės struktūros. Skyrių sudaro penkios dalys:

- *pirma*, aptariamos jaunimo politiką integruojančios struktūros;
- *antra*, aptariamas jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir kitų skyrių veikloje;
- *trečia*, pristatomas tarpžinybinių ir tarpsektorinių tinklų veikimas;
- *ketvirta*, įvertinamas savivaldybės jaunimo politikos atitikimas nacionalinės politikos prioritetams;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

7.1 Jaunimo politiką integruojančios struktūros

Pagrindinė Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo politiką integruojanti struktūra – Jaunimo reikalų taryba. Jos nariai dalyvauja savivaldybės posėdžiuose, svarstant jaunimui aktualius klausimus bei priimant sprendimus. Į JRT sudėtį įeina ir jaunimo atstovai – gimnazijos moksleiviai.

Jaunimo organizacijų atstovai turi galimybę dalyvauti savivaldybės tarybos ar JRT posėdžiuose ir ta galimybe kartais (nors nepakankamai aktyviai) naudojami. Jaunimo atstovai savivaldybės administracijai taip pat gali teikti savo pastabas, svarstymus bei siūlymus jiems aktualiais, savivaldybėje sprendžiamais, klausimais.

JRK teigimu, jaunimo organizacijų atstovai 2010-2011 m. jaunimo reikalų tarybai nepateikė nė vieno pasiūlymo. Šioje srityje pastebimas tiek pakankamai žemas jaunimo aktyvumas, tiek nepakankamos savivaldybės administracijos pastangos įtraukti jaunimą į jiems aktualių klausimų svarstymo ir sprendimų priėmimo procesus savivaldybėje.

7.2 Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių veiklų programose, planuose

Jaunimo politika savivaldybėje yra įgyvendinama, aktyviai bendradarbiaujant savivaldybės administracijos skyriams.

Savivaldybėje, be nacionalinių teisės aktų ir jaunimo politikos koncepcijos, vadovaujamosi Kupiškio rajono savivaldybės strateginiu planu, kuriame išdėstyti atskiri jaunimo politikos tikslai ir priemonės. Savivaldybės skyriai prisideda rengiant ir įgyvendinant bendrą savivaldybės strategiją.

26 lentelė. Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldybės skyriuose.

Padalinys	Dokumentas	Kokie jaunimo politikos prioritetai ar priemonės paminėti dokumente?
Kultūros ir švietimo skyrius	Strateginis planas	Jaunimo formalusis ir neformalusis ugdymas
Socialinės paramos skyrius	Strateginis planas	Parama jaunoms šeimoms
Vaiko teisių apsaugos skyrius	Strateginis planas	Vaikų ir jaunimo teisių apsauga
Ekonomikos ir turto valdymo skyrius	Strateginis planas	Aprūpinimas būstu
Žemės ūkio skyrius	Strateginis planas	Parama jaunesiems ūkininkams

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

7.3 Tarpžinybinių ir tarpsektorinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas

JRK teigė, kad skirtingi savivaldybės administracijos padaliniai organizuoja bendrus renginius, keičiasi informacija. Įgyvendindamos jaunimo politiką dirba Kupiškio rajono ugdymo įstaigos, Kupiškio kultūros centras ir jo padaliniai, Kupiškio viešoji biblioteka ir jos padaliniai, Kupiškio etnografijos muziejus ir jo padaliniai, Kupiškio rajono policijos komisariatas, Kupiškio darbo birža.

Remiantis tyrimo metu surinktais duomenimis galima teigti, kad daugumos jaunimui aktualių klausimų sprendimą inicijuoja JRK. Įprasta, kad struktūriniai savivaldybės padaliniai negali priimti jokių sprendimų nederindami jų tarpusavyje.

Savivaldybės administracija taip pat siekia pritraukti verslą (rengti bendrus projektus), žiniasklaidą (viešina jaunimo veiklą), patį jaunimą (rengia bendrus kultūrinius renginius, pilietines akcijas, planuoja aktyviai į savo veiklą įtraukti kaimiškose teritorijose gyvenantį jaunimą) bei toliau bendradarbiauti su savivaldybe ir jai pavaldžiomis įstaigomis.

7.4 Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams

Nacionalinė jaunimo politika apibūdinama šiuose svarbiausiuose dokumentuose:

- Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas (Žin., 2003, Nr.119-5406);
- Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1715 (Žin., 2010, Nr. 139-7112);
- Vaikų ir jaunimo socializacijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V-1715 (Žin., 2010, Nr. 123-6311);
- Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2010–2012 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. A1-234 (Žin., 2010, Nr. 70-3476);

- Pavyzdinis savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-68 (Žin., 2008, Nr. 29-1042, 2011, Nr. 35-1653);
- Atvirųjų jaunimo centrų ir erdvių koncepcija, patvirtinta Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 2V-38-(1.4).

Vertinant šį kriterijų, buvo atsižvelgiama į savivaldybės dalyvavimą nacionalinių programų ir priemonių įgyvendinime bei nacionalinių ir tarptautinių programų galimybių panaudojimą jaunimo politikos įgyvendinimui⁶. Savivaldybės atstovų pateiktais duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybė įgyvendina ES programą „Veiklus jaunimas“ bei nacionalines švietimo ir prevencijos programas (pvz. Kupiškio jaunimo centras kasmet vykdo tarptautinius jaunimo mainus, Europos savanorių tarnybos projektus; Kupiškio ugdymo įstaigos ir kitos organizacijos vykdo vaikų vasaros poilsio, socializacijos programas ir kt.)

7.5 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos šios išvados:

- *pirma*, Kupiškio rajono savivaldybėje pagrindinė jaunimo politiką integruojanti struktūra - Jaunimo reikalų taryba. Remiantis JRK duomenimis, jaunimo organizacijų atstovai JRT teikia nedaug pasiūlymų;
- *antra*, savivaldybės jaunimo politika yra įgyvendinama kaip horizontali politika, bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais ir jaunimo tematiką integruojant į sektorines politikos sritis.

27 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas, jaunimo politikos integralumas (7 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti jaunimo politikos horizontalumą ir tarpžinybinio bendradarbiavimo dėka užtikrinamą JP plėtrą		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo politiką integruojančios struktūros	Dirba JRT ir JRK, bei keli savivaldybės administracijos skyriai.	Jaunimo aktyvumas, dalyvavimas.	Stiprinti JRT veiklą ir įgaliojimus. JRT veiklą susieti su JRK metinės veiklos programos formavimu ir įgyvendinimu. Formuoti metinius JRT veiklos planus, o atsakomybę už jų įgyvendinimą priskirti JRT nariams.

⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintos jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatorius „Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas (jaunimo politikos integralumas)“ 7.4 temoje „Savivaldybės įgyvendinamų programų bei priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams“ numatytas galimas duomenų šaltinis „Praktiškai išnaudotų nacionalinių ir tarptautinių programų atveriamų galimybių, siekiant spręsti aktualius savivaldybės jaunimo politikos klausimus, skaičius.“

Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas, jaunimo politikos integralumas (7 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti jaunimo politikos horizontalumą ir tarpžinybinio bendradarbiavimo dėka užtikrinamą JP plėtrą		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių (kultūros, sporto, socialinių reikalų ir kt.) veiklų programose, planuose	Jaunimo politikos priemonės numatytos strateginiame savivaldybės plane.	Nenustatyta.	Plėsti JRT, įtraukiant savivaldybės administracijos skyrių atstovus. Tai leistų užtikrinti kad jaunimo politikos įgyvendinimas apima visas jaunimui svarbias viešosios politikos sritis (aktualiausios sritys: užimtumas, būstas, verslo skatinimas, socialinė apsauga).
Tarpžinybinių ir tarpsektoriinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas	Sprenddami jaunimo klausimus, bendradarbiauja skirtingi savivaldybės skyriai, pasitelkiamos kitos institucijos.	Nors atvirose tarpžinybinėse komisijose ir darbo grupėse jaunimo atstovai gali dalyvauti, jų dalyvavimas svarstant ir priimant aktualius sprendimus yra nepakankamas.	Apsvarstyti galimybes ir poreikius jaunimo atstovus įtraukti į jau veikiančias tarpžinybines darbo grupes ir tinklus. Su jaunimu dirbančių savivaldybės administracijos padalinių atstovus įtraukti į savivaldybės administracijos inicijuojamas darbo grupes ar komisijas, kurios gali įtakoti jaunimo situaciją.
Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams	Savivaldybė siekia aktyviai dalyvauti įgyvendinant nacionalines ir tarptautinės programos; įgyvendina įvairius jaunimui skirtus projektus.	Įgyvendinami projektai galėtų būti daugiau grįsti jaunimo poreikių tyrimais, labiau į juos orientuoti.	Kurti ir diegti jaunimo poreikių tyrimų sistemą; aktyvinti jaunimo organizacijas, jas įtraukiant į savivaldybės administracijos rengiamus ir įgyvendinamus projektus.

8. JAUNIMO POLITIKOS TOBULINIMAS IR INOVACIJOS

Šis skyrius suteikia duomenų, atitinkančių Metodikos 6-ąjį indikatorių „**Tyrimai jaunimo klausimais ir stebėseną**“ ir 8-ąjį indikatorių „**Jaunimo politikos vertinimas ir inovacijos vykdamas jaunimo politiką savivaldybėje**“, kurie sudaro pagrindą jaunimo politikos tobulinimo funkcijai. Skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys:

- ar ir koku mastu savivaldybėje yra sukurtos prielaidos jaunimo politikos tobulinimui, t. y. kaip vykdoma jaunimo situacijos stebėseną, kokie duomenys yra renkami, ar atliekama jaunimo situacijos ir poreikių analizė, kas ją atlieka, galiausiai, ar vykdomas jaunimo politikos vertinimas ir kaip vertinimo rezultatai integruojami į sprendimų priėmimo procesą;
- ar ir kokios inovacijos taikomos įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje.

Jei valdymą apibūdintume kaip nuolat besitęsiantį ciklą, tai pagalba politikos formavimui yra paskutinė šio ciklo dalis, kuri seka politikos įgyvendinimą ir formavimą. Pagalbos politikos formavimui tikslas yra pateikti duomenis ir įrodymus, leidžiančius tobulinti politiką, siekti didesnio efektyvumo, rezultatyvumo, tinkamumo, poveikio ir naudingumo, taip pat atsiskaityti už pasiektus rezultatus, panaudotas lėšas, įgyvendintas procedūras. Prie šių tikslų įgyvendinimo prisideda trys pagalbos politikos formavimui elementai:

- **Stebėseną:** sistemingas duomenų apie politikos įgyvendinimo rezultatus fiksavimas ir politikos arba atskirų programų įgyvendinimo ataskaitų rengimas politikos įgyvendinimo metu. Veiklos valdymo teorijoje stebėseną yra laikoma valdymo įrankiu, galinčiu padėti tobulinti politikos įgyvendinimą keliais būdais⁷. Pirma, informacija apie rezultatus padeda įvertinti, ar gerai veikia institucija arba programa, kokią vertę ji sukuria, ar pasiekia savo tikslus. Antra, procedūrų stebėsenos pagalba galima kontroliuoti institucijų ir valstybės tarnautojų veiksmus bei išlaidas. Trečia, stebėsenos informacija apie rezultatus ir kaštus gali būti naudojama biudžeto sudarymo procese ir padėti suplanuoti išlaidas ekonomiškiausiu būdu. Ketvirta, informacija apie personalinius pasiekimus gali motyvuoti valstybės tarnautojus ar kitas politikos įgyvendinime dalyvaujančias šalis siekti tam tikrų rezultatų. Penkta, veiklos informacijos viešinimas gali būti pasitikėjimo valstybės institucijomis didinimo priemonė. Galiausiai, stebėsenos informacija gali padėti surasti geresnių institucijos veiklos būdų paskatindama mokymosi procesą ir inicijuodama veiklos patobulimus. Apačioje esančioje lentelėje pavaizduotas supaprastintas stebėsenos ir vertinimo ciklas, kurį galima išskirti į tris svarbiausius etapus.
- **Vertinimas:** sistemingas ir objektyvus planuojamos vykdyti, vykdomos ar baigtos vykdyti politikos arba atskirų programų tinkamumo, rezultatyvumo, efektyvumo, naudingumo ir ilgalaikio poveikio nustatymas;
- **Peržiūra** (angl. *review*): periodišką politikos ir/arba atskirų priemonių vykdymo tikslingumo vertinimas.

⁷ Stebėsenos naudos pristatymas pagal Behn R., „Why Measure Performance? Different Purposes Require Different Measures“. *Public Administration Review*, 2003, 5, 588-598.

28 lentelė. Stebėseną, vertinimas ir peržiūra.

	Stebėseną	Vertinimas	Peržiūra
Tikslas	Iš anksto įspėti apie kylančias ir kiliančias problemas įgyvendinant politikos tikslus.	Nustatyti politikos ar programos vertę ir naudą visuomenei.	Konsensuso formavimas dėl politikos krypties kaitos.
Veikla	Duomenų rinkimas	Duomenų analizė ir interpretavimas. Duomenys imami iš stebėsenos sistemos ir renkami papildomai.	Turimų šaltinių (tyrimų, vertinimų) sisteminimas ir apžvalga; diskusijų inicijavimas.
Kada atliekama?	Nuolat	Kartą per 2 – 3 metus.	Kartą per 5 metus.

Šaltinis: sudaryta autorių.

Laikantis Metodikos struktūros, skyrių sudaro šešios dalys:

- *pirma*, pristatoma, kokios savivaldybėje veikiančios organizacijos sistemingai vykdo tyrimus jaunimo politikos srityje ir aptariami vykdomi jaunimo situacijos tyrimai, jų įvairovė, kokybė ir naudingumas;
- *antra*, pristatoma, kokie duomenys apie jaunimo situaciją yra sistemingai renkami savivaldybėje;
- *trečia*, aptariama, ar ir koku mastu savivaldybėje vykdomas jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas;
- *ketvirta*, aptariama, kiek renkami stebėsenos duomenys, vykdomų tyrimų ir vertinimų rezultatai yra naudojami sprendimų priėmimo procese;
- *penkta*, aptariamas inovacijų taikymas ir plėtra įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

8.1 Jaunimo poreikių tyrimai ir jų vykdytojai

Vertinimo metu Kupiškio rajono savivaldybėje nebuvo nustatyta, sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių, organizacijų. Savivaldybės administracija pati neatlieka didelės apimties tyrimų, tačiau turi galimybę viešųjų pirkimų būdu juos užsakyti iš kompetentingų organizacijų ar ekspertų, veikiančių nacionaliniu mastu ar kitose savivaldybėse.

JRK duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje beveik nebuvo atlikta jokių jaunimo situacijos tyrimų, išskyrus 2010 m. atliktą jaunimo apklausą dėl žalingų įpročių paplitimo mokinių tarpe. Be to, priduriama, kad savivaldybė šiuo metu neturi jokių reikiamų išteklių jaunimo situacijos tyrimams atlikti.

8.2 Jaunimo situacijos stebėseną

Atskiros, jaunimo situacijai stebėti skirtos, sistemos savivaldybėje nėra. Kita vertus, interviu metu teigta, kad savivaldybės administracija turi tam tikrus duomenis apie jaunimo situaciją. JRK renka įvairius duomenis apie jaunimo situaciją ir jaunimo politikos įgyvendinimą ir juos teikia Jaunimo reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. JRK teigimu, organizacijos ir asmenys retai kreipiasi į savivaldybę dėl papildomų jaunimo situaciją apibūdinančių duomenų. Organizacijos, su kuriomis savivaldybės administracija, daugiausia – JRK, bendradarbiauja apsikeičiant, papildant, atnaujinant duomenis apie jaunimo situaciją, yra švietimo, kultūros, sveikatos įstaigos, jaunimo organizacijos, neformalios grupės.

Apibendrinant, Joniškio rajono savivaldybėje jaunimo situacijos stebėseną nėra įgyvendinama sistemingai ir nuosekliai. Surinkti duomenys nėra analizuojami ar lyginami tarpusavyje, siekiant nustatyti tam tikras tendencijas. Priimant sprendimus vadovaujamosi visapusiškai neišanalizuotais ar neapsvarstytais faktais, duomenimis ir pasiūlymais.

8.3 Jaunimo politikos vertinimas

Atliekant tyrimą nebuvo nustatyta jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo (nei *ex ante* - išankstinio, nei *interim* - tarpinio, nei *ex post* – galutinio vertinimo) atvejų. Akivaizdu, kad jaunimo politikos vertinimas jaunimo politikai tobulinti Kupiškio rajono savivaldybėje nėra naudojama praktika. Visgi dalies tyrime dalyvavusių organizacijų atstovai nurodė, kad vykdo vidinius savo veiklos įsivertinimus.

8.4 Tyrimų rezultatų ir stebėsenos duomenų naudojimas

Ryšys tarp stebėsenos bei vertinimo informacijos ir valdymo nėra tiesioginis. Gerai veikianti stebėsenos sistema pati nepriima sprendimų. Sprendimams yra būtinos tokios papildomos sąlygos, kaip materialinės priemonės, įgaliojimai ir, svarbiausia, lyderystė, pvz., kiek jaunimo politika yra svarbus prioritetas savivaldybės vadovams. Todėl svarbu įvertinti, ar ir kaip stebėsenos ir vertinimo rezultatai yra naudojami priimant sprendimus savivaldybėje. Lietuvoje pagalbos politikos formavimui funkcija, apimanti stebėseną, vertinimą, ir peržiūrą, yra kol kas mažiausiai išplėtotą ir suprantama valdymo dalis, ypač – savivaldybių lygmeniu.

Vertinimo metu nebuvo nustatyta, ar Kupiškio rajono savivaldybėje jaunimo situacijos stebėsenos duomenys taikomi tobulinant jaunimo politikos įgyvendinimą. JRK renka tam tikrus duomenis, tačiau šie nėra pristatomi darbo grupėse ir įvairių klausimų komisijose. Nesant sisteminės analizės ir neatliekant surinktų duomenų metinio lyginimo, neįmanoma tiksliai įvertinti jų naudingumo. Remiantis ir kitose savivaldybėse įprasta situacija, galima teigti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybai priimant sprendimus trūksta/nepasigendama informacijos apie jaunimo poreikius.

8.5 Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką

Šios dalies tikslas yra aptarti, kokie pokyčiai savivaldybės jaunimo politikoje įdiegti per pastaruosius trejus metus; kokių pagrindu, kokia informacija remiantis įdiegti šie pokyčiai; kokie pokyčių diegimo rezultatai suinteresuotųjų šalių požiūriu; ar esama skirtumų lyginant kaip pokyčius ir rezultatų vertina suinteresuotosios šalys, ypač savivaldybės ir jaunimo atstovai.

Jaunimo reikalų koordinatoriaus teigimu, per pastaruosius trejus metus Kupiškio rajono savivaldybėje buvo įdiegta esminių jaunimo politikos formavimo ar įgyvendinimo inovacijų (pvz.: atviro darbo su jaunimu principų taikymas, daugiaviečio centro steigimas). Tyrime dalyvavę jaunimo organizacijų atstovai taip pat minėjo jaunimo centro įsteigimą.

8.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos kelios išvados:

- *pirma*, ekonominio sunkmečio metais savivaldybės galimybės organizuoti jaunimo politikos srities tyrimus stipriai sumažėjo. Vertinimo metu Kupiškio rajono savivaldybėje nebuvo nustatyta sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių organizacijų;
- *antra*, Kupiškio rajono savivaldybėje tiek jaunimo situacijos stebėseną, tiek jaunimo situacijos ir poreikių tyrimai nėra įgyvendinami sistemingai, nevykdomi longitudinaliniai tyrimai (palyginant naujus duomenis su anksčiau surinktais). Jaunimo politikos vertinimas jaunimo politikai tobulinti Kupiškio rajono savivaldybėje nėra naudojama praktika;
- *trečia*, Kupiškio rajono savivaldybėje kol kas neįsitvirtino duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema. Viena akivaizdžiausių problemų yra ta, kad renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie renkami nesistemingai, situacija nėra nuosekliai lyginama pamečiui;
- *ketvirta*, per pastaruosius trejus metus Kupiškio rajono savivaldybėje buvo įdiegta esminių pokyčių ar inovacijų.

29 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Jaunimo politikos tobulinimas ir inovacijos (6 ir 8 Metodikos indikatoriai)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje užtikrinamas informuotos jaunimo politikos įgyvendinimas, ar savivaldybėje dedamos pastangos ieškoti tinkamiausių sprendimų jaunimo politikai įgyvendinti. Jaunimo poreikių stebėseną ir analizę sudaro prielaidas geriau atsižvelgti į jaunimo poreikius		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Tyrimų jaunimo klausimais vykdytojai. Tyrimų įvairovė, kokybė ir naudingumas	Nenustatyta.	Savivaldybėje sistemingi tyrimai ir vertinimai jaunimo politikos srityje nėra atliekami.	Savivaldybėje būtina diegti sistemingą jaunimo politikos stebėseną ir vertinimą. Pirma, būtina sudaryti jaunimo situacijos rodiklių sąrašą, jį kasmet atnaujinti ir viešinti. Jaunimo rodikliai turi būti sudaromi atsižvelgiant į įvairių skyrių poreikius, juos renkant dera bendradarbiauti su įvairiomis savivaldybėje veikiančiomis organizacijomis. Didele dalimi šią veiklą turėtų vykdyti JRK, be to, tai turėtų būti daroma kasmet.
Duomenys apie jaunimą	JRK renka duomenis apie savivaldybės jaunimą, jaunimo organizacijas.	Nenustatyta.	Antra, būtina diegti sistemingus jaunimo poreikių tyrimus, kuriuos dera atlikti kasmet, siekiant palyginti duomenis ir įvertinti situacijos pokyčius. Tam JRT turėtų išskirti svarbiausių tyrimo klausimų sąrašą, pasitelkti tinkamus tyrimo metodus (pavyzdžiui,
Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas	Apklaustų organizacijų teigimus, dalis jų vykdo vidinius veiklos įsivertinimus.	Savivaldybėje nevykdomas sistemingas jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas.	Antra, būtina diegti sistemingus jaunimo poreikių tyrimus, kuriuos dera atlikti kasmet, siekiant palyginti duomenis ir įvertinti situacijos pokyčius. Tam JRT turėtų išskirti svarbiausių tyrimo klausimų sąrašą, pasitelkti tinkamus tyrimo metodus (pavyzdžiui,
Tyrimų rezultatų ir kitų duomenų panaudojimas	Nenustatyta.	Savivaldybėje kol kas neįsitvirtino duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema, renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie	sistemingus jaunimo poreikių tyrimus, kuriuos dera atlikti kasmet, siekiant palyginti duomenis ir įvertinti situacijos pokyčius. Tam JRT turėtų išskirti svarbiausių tyrimo klausimų sąrašą, pasitelkti tinkamus tyrimo metodus (pavyzdžiui,

Jaunimo politikos tobulinimas ir inovacijos (6 ir 8 Metodikos indikatoriai)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje užtikrinamas informuotos jaunimo politikos įgyvendinimas, ar savivaldybėje dedamos pastangos ieškoti tinkamiausių sprendimų jaunimo politikai įgyvendinti. Jaunimo poreikių stebėseną ir analizę sudaro prielaidas geriau atsižvelgti į jaunimo poreikius		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
		renkami nesistemiškai.	
Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką	Kupiškio jaunimo centro įkūrimas.	Nenustatyta.	savivaldybėje įdiegti apklausų įrankį), naudotis jaunimo organizacijų pagalba. Savivaldybėje įgyvendinama jaunimo politika turėtų būti kasmet vertinama pagal numatytus produkto ir rezultato rodiklius; o kas keturis – penkis metus turėtų būti atliekamas poveikio vertinimas (vertinama įtaka numatytiems efekto kriterijams).

9. TARPTAUTINIAI RYŠIAI IR BENDRADARBIAVIMAS

Šiame skyriuje aptariamas savivaldybės bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.

9.1 Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais

Kupiškio rajono savivaldybės administracija yra užmezgusi ryšius su kitų šalių (Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, Baltarusijos, Slovakijos, Švedijos, Prancūzijos) jaunimo politiką formuojančiomis ir įgyvendinančiomis savivaldybės institucijomis.

Savivaldybės administracija yra įgyvendinusi keletą tarptautinių projektų, savivaldybės administracijos atstovai dalyvauja tarptautiniuose renginiuose. Jaunimo centras įkurtas pagal Vakarų Europos atvirų jaunimo centrų modelį; Jaunimo centro vadovė dalyvavo stažuotėse Vokietijoje, Belgijoje, Austrijoje, Norvegijoje.

30 lentelė. Tarptautiniai Kupiškio rajono savivaldybėje įgyvendinti projektai, 2008-2011 m.

Metai	Igyvendintų tarptautinių projektų skaičius	Projektai
2008	1	„Subalansuota vandens turizmo plėtra Kupiškio (Lietuva) ir Rēzeknės (Latvija) savivaldybėse“ (jaunimo dalyvavimas seminaruose turizmo plėtros klausimais).
2009	2	<ul style="list-style-type: none"> „Subalansuota turizmo plėtra prie Kupiškio marių (Lietuva) ir Lubano ežero (Latvija)/STELLA“ (jaunimo dalyvavimas tarptautinėse aplinkos tvarkymo talkose, pasikeitimų patirtimi vizituose); „Darnus tarpregioninis bendradarbiavimas siekiant didinti eismo saugumą Lietuvos ir Latvijos pasienyje“ (jaunimo dalyvavimas tarptautiniuose saugaus eismo renginiuose).
2010	1	„Švaresnių ir žalesnių bendruomenių kūrimas Latvijos – Lietuvos rytiniuose pasienio rajonuose/Žaliosios investicijos“ (jaunimo dalyvavimas tarptautinėse aplinkos tvarkymo talkose, seminaruose, tarptautinėje stovykloje).
2011	1	„Alternatyvios energetikos pritaikymo galimybės Latgalos regione bei Utenos ir Panevėžio apskrityse“ (jaunimo dalyvavimas tarptautinėje viktorinoje).

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

31 lentelė. Tarptautiniai renginiai, kuriuose dalyvavo savivaldybės atstovai, 2008-2011 m.

Metai	Savivaldybės jaunimo politiką formuojančių bei įgyvendinančių savivaldybės administracijos atstovų dalyvavusių tarptautiniuose renginiuose skaičius	Renginiai
2009	4	Tarptautiniai seminarai turizmo plėtros tema.
2010	6	Saugaus eismo renginiai, tarptautinės

Metai	Savivaldybės jaunimo politiką formuojančių bei įgyvendinančių savivaldybės administracijos atstovų dalyvavusių tarptautiniuose renginiuose skaičius	Renginiai
		aplinkos tvarkymo talkos.
2011	3	Tarptautinės aplinkos tvarkymo talkos, seminarai aplinkosaugos tema.

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

32 lentelė. Renginiai, surengti bendradarbiaujant su užsienio šalių savivaldybių jaunimo politiką formuojančiomis bei įgyvendinančiomis institucijomis, 2008-2011 m.

Metai	Renginių skaičius	Renginiai
2008	2	Miesto šventė, tarptautiniai jaunimo mainai
2009	1	Tarptautiniai jaunimo mainai
2010	2	Miesto šventė, susitikimas su Maltos jaunimo centru
2011	1	Jaunimo demokratiškumo projektas

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis JRK pateikta informacija.

9.2 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

33 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Tarptautiniai ryšiai ir bendradarbiavimas (9 Metodikos indikatorius)	Tarptautiškumas yra vienas iš jaunimo politikos Lietuvoje įgyvendinimo principų, nurodytų įstatymuose ir programose		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais	Užmegzti ryšiai su kitų šalių savivaldybių institucijomis, kuriuos taip pat įgyvendina jaunimo politiką, vykdomi tarptautiniai projektai, dalyvaujama tarptautiniuose renginiuose	Nenustatyta.	Pirma, reikėtų kuo geriau išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo galimybes savivaldybės administracijos darbuotojų, įskaitant JRK, kompetencijai stiprinti bei susipažinti su gerąja užsienio šalių patirtimi sprendžiant jaunimo problemas, formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką. Antra, ši kompetencija ir patirtis turėtų būti panaudojama sprendžiant jaunimui aktualiausių klausimų, remiantis sistemingai vykdomais jaunimo poreikių tyrimais.

10. GEROJI PRAKTIKA

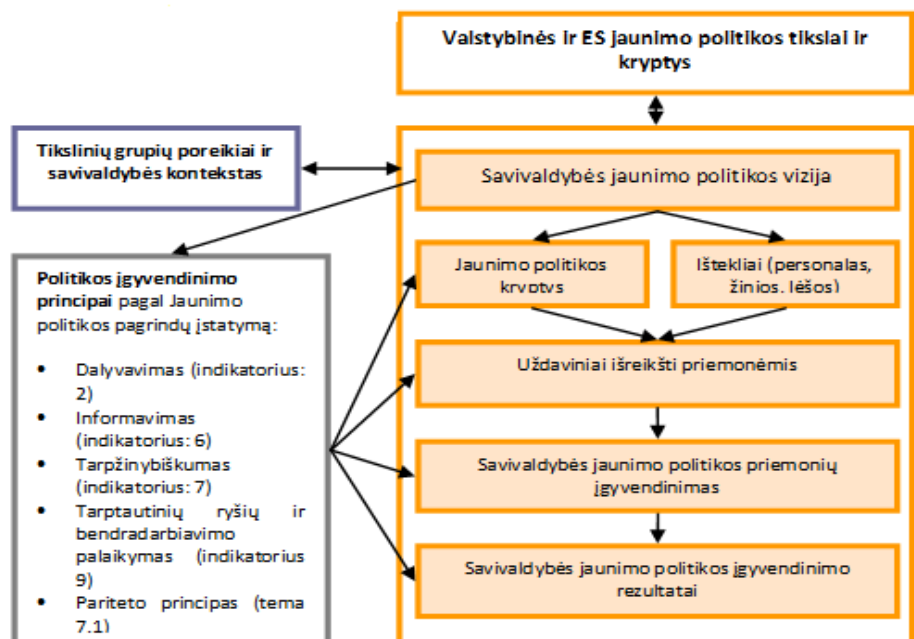
Geroji praktika suprantama kaip tokios jaunimo politikos savivaldybėse priemonės, dėl kurių sutaria suinteresuotosios šalys, arba kurios padeda efektyviai siekti jaunimo politikos tikslų. Taigi, gerąją praktiką galime suprasti tiek rezultato, tiek proceso prasme. Atsižvelgiant į Metodikos indikatorių struktūrą ir į viešosios politikos įgyvendinimo proceso etapus, vertinamoje savivaldybėje siekiama nustatyti gerosios praktikos pavyzdžius pagal šiuos aspektus: 1) sėkmingas bendradarbiavimas tarp savivaldybės administracijos atstovų ir jaunimo organizacijų; 2) jaunimo politikos priemonių sėkmingas pritaikymas tikslinėms grupėms; 3) efektyvus kokios nors jaunimo politikos požiūriu kylančios problemos sprendimas.

Jaunimo reikalų koordinatoriaus nuomone, sėkmingos praktikos pavyzdžiu galima vadinti trečiąjį aspektą atitinkantį precedentą - Jaunimo centro darbą su rizikos grupės jaunimu (iki šiol šiai tikslinei grupei nebuvo skiriama pakankamai dėmesio). Tyrime dalyvavę jaunimo organizacijų atstovai kaip gerosios praktikos pavyzdį minėjo pirmąjį aspektą atitinkantį precedentą - Jaunimo centro įsteigimą.

11. VERTINIMO APIBENDRINIMAS

Pagal Metodiką surinkti ir aprašyti duomenys glaustai apibendrinami vadovaujantis žemiau pateikiamu analizės modeliu (14 pav.).

14 pav. Analizės modelis

Šaltinis: sudarė VPVI autoriai

Kaip savivaldybės jaunimo politikos kryptys atitinka nacionalinės jaunimo politikos kryptis ir savivaldybės jaunimo situaciją?

Remiantis savivaldybės jaunimo politiką reglamentuojančių dokumentų analize ir apklausomis bei interviu, galima teigti, kad savivaldybės politika **gerai** apima nacionalinės jaunimo politikos kryptis, tačiau dėl ribotų finansinių galimybių jos mastas yra nepakankamas.

Remiantis interviu ir apklausoje dalyvavusių respondentų nuomone, savivaldybės jaunimo politika turėtų daugiau dėmesio skirti šioms sritims:

- jaunimo, baigusio aukštąjį mokslą grįžimui į Kupiškio rajoną skatinti;
- jaunimo užimtumui ir aktyvumui skatinti (orientuojantis ne tik į aktyvųjį, bet ir neaktyvų, probleminį, socialiai pažeidžiamą jaunimą);
- jaunimo įdarbinimo galimybės didinti;
- jaunimo verslumui skatinti.

Ar jaunimo politika yra integruota, horizontali?

Bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais ir jaunimo tematiką integruojant į sektorinės politikos sritis, savivaldybės jaunimo politika yra įgyvendinama kaip horizontali politika. Savivaldybėje jaunimo politikos klausimai yra **gerai** integruoti į kitas viešosios politikos sritis – jie atsispindi savivaldybės strateginiame plane. Institucinė partnerystė įgyvendinama per pariteto principu formuojamą Jaunimo reikalų tarybą. Tarpžinybinis bendradarbiavimas vystomas derinant dokumentus, tačiau jaunimo dalyvavimas darbo grupėse ir komisijose nėra užtikrintas. Per pastaruosius trejus metus tarpžinybinio bendradarbiavimo pobūdis iš esmės nepakito; pagrindas jam buvo suformuotas anksčiau.

Ar jaunimo politika įgyvendinama užtikrinant suinteresuotųjų šalių dalyvavimą?

Palyginus su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, Kupiškio rajono savivaldybėje jaunimo dalyvavimo įgyvendinant jaunimo politiką lygis yra **vidutinis**. Savivaldybėje yra sukurtas mechanizmas (ir reglamentuotas dokumentuose) suinteresuotoms šalims įsitraukti (pirmiausia jaunimo organizacijų atstovams ir su jaunimu dirbančių savivaldybės administracijos skyrių atstovams) – savivaldybėje veikia Jaunimo reikalų taryba. Visgi JRT įgaliojimus reikia stiprinti, o jaunimo atstovai turi būti daugiau įtraukiami į savivaldybės komitetų ir savivaldybės tarybos veiklą.

Jaunus asmenis reikia mokyti ir šviesti apie skirtingas viešosios politikos sritis, dalyvavimo galimybes, projektų reikalavimus, savivaldybės prioritetus ir kt. Daugiau dėmesio reikia skirti vietos bendruomenių jaunimo aktyvinimo veikloms. Rekomenduojama nuolat vykdyti jaunimo dalyvavimo bendruomenėse ir neformaliuose judėjimuose analizę. Skleidžiant darbo su jaunimu metodų patirtį, reikia bendradarbiauti su bendruomenių aktyvu.

Ar jaunimo politika yra informuota (grįsta poreikių nustatymu)?

Savivaldybėje JRK pastangomis yra renkami duomenys apie savivaldybės jaunimą ir veikiančias jaunimo organizacijas. Vis dėlto atliekant vertinimą surinkti duomenys rodo, kad Kupiškio rajono savivaldybės administracijos įgyvendinama jaunimo politika **nėra grįsta** jaunimo poreikių nustatymu – savivaldybėje nėra atliekami jaunimo poreikių tyrimai, nėra sistemingos jaunimo padėties stebėsenos ar jaunimo informavimo apie savivaldybės aktualijas sistemos. Būtina iš esmės stiprinti jaunimo poreikių stebėseną ir jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimą.

Ar įgyvendinant jaunimo politiką atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus?

Savivaldybėje nėra sistemingos atskirų jaunimo grupių (pavyzdžiui, organizuotų ir neformalių moksleivių, socialinę atskirtį patiriančio jaunimo, įvairių subkultūrų atstovų, įvairių pomėgių ir pan. grupių) poreikių stebėsenos. Kita vertus, atskiri savivaldybės administracijos skyriai atsižvelgia į jų veiklai aktualias jaunimo grupių problemas, todėl galima teigti, kad įgyvendinant jaunimo politiką yra **vidutiniškai** atsižvelgiama į jaunimo grupių interesus. Numatytų jaunimo politikos priemonių atitikimas jaunimo poreikiams yra vidutiniškas; kaip minėta kituose skyriuose, būtina stiprinti priemones, skirtas socialiai pažeidžiamam, neaktyviam, probleminiam jaunimui; stiprinti jaunimo įsidarbinimo, užimtumo ir verslumo galimybes.

Ar sukurtos pakankamos prielaidos JP įgyvendinimui savivaldybėje: išteklių (žmogiškųjų išteklių ir finansinių lėšų) atžvilgiu, JRK darbo sąlygų atžvilgiu?

Palyginus su kitomis panašiomis savivaldybėmis, Kupiškio rajono savivaldybėje sukurtos **geros** prielaidos jaunimo politikai įgyvendinti: savivaldybėje veikia JRT, dirba JRK, veikia jaunimo centras. Savivaldybėje sukurtos geros JRK darbo sąlygos; jis yra įtraukiamas į su jaunimu susijusius klausimus svarstančių komisijų sudėtį, tad turi galimybę daryti įtaką priimant sprendimus. Galėtų būti aktyvinama ir stiprinama JRT veikla.

Ar yra prielaidų teigti, kad jaunimo politika savivaldybėje yra rezultatyvi?

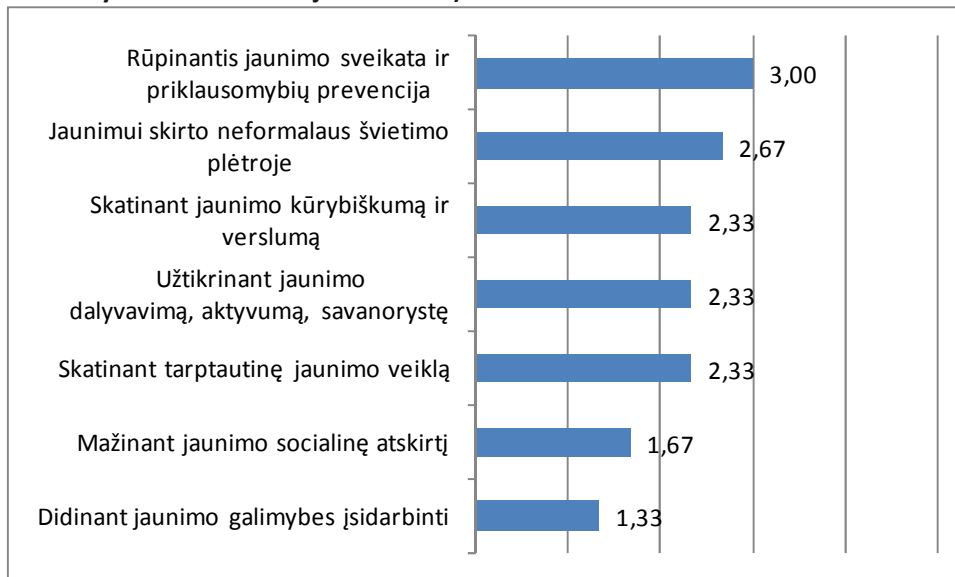
Nors šiame darbe nebuvo siekiama vertinti savivaldybės įgyvendinamos jaunimo politikos rezultatus, interviu ir apklausos metu surinkti duomenys leidžia pateikti apibendrinimą, kokių mastu savivaldybės jaunimo politika pasiekia jai keliamus rezultatus. Savivaldybėje veikiančių su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų buvo prašoma įvertinti jaunimo politikos pasiekimus per pastaruosius trejus metus šiose srityse:

- neformalaus švietimo plėtroje;
- didinant jaunimo galimybes įsidarbinti;
- skatinant jaunimo kūrybiškumą ir verslumą;
- rūpinantis jaunimo sveikata ir priklausomybių prevencija;
- užtikrinant jaunimo dalyvavimą, aktyvumą, savanorystę;
- mažinant jaunimo socialinę atskirtį;

- skatinant tarptautinę jaunimo veiklą.

Kupiškio rajono savivaldybės įgyvendinama jaunimo politika vertinta **vidutiniškai** – beveik visi vertinimai neperkopia 3 balų iš 5 galimų ribos.

15 pav. Įvertinkite, ar, Jūsų nuomone, savivaldybės įgyvendinama jaunimo politika per pastaruosius trejus metus pasiekė gerų rezultatų žemiau įvardintose srityse. Pateikite SAVO NUOMONĘ, įvertindami skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate, o 5 – sutinkate, kad buvo pasiekti ženklius rezultatus). Atsakymų vidurkiai, atsakė tik kitos organizacijos (ne savivaldybės administracijos atstovai). N=4

Šaltinis: Kupiškio rajono organizacijų apklausa, 2011

Apibendrinant galima teigti, jog jaunimo politika Kupiškio rajono savivaldybėje yra pakankamai efektyvi, tačiau daug geresnių rezultatų būtų pasiekta, jei būtų imtasi atitinkamų priemonių jaunimo informavimo, įtraukimo į savivaldą bei neformalaus ugdymo srityse - skatinant bendravimą ir bendradarbiavimą; rengiant mokymus, po kurių jauni žmonės galėtų tinkamai išsakyti savo nuomonę bei įgyti atstovavimo kompetencijų; remiant neformalųjį ugdymą ir skatinant jo įvairovę.

1 PRIEDAS. ATLIKTŲ INTERVIU SĄRAŠAS

34 lentelė. Apklausoje dalyvavusių asmenų sąrašas

Vardas, pavardė	Pareigos	Interviu data
Vaiva Mališauskienė	Kupiškio SJRT	2011.09.17
Virginija Kaminskienė	Alizavos jaunimo centras ALSJA	2011.09.13
Laura Jačiauskaitė	Kupiškio L. Stuokos Gucevičiaus gimnazijos mokinių parlamentas	2011.09.13
Gaila Matulytė	Kupiškio jaunimo centras	2011.09.13
Vytautas Knizikevičius	JRK	2012.02.08

Šaltinis: sudaryta autorių.

Viešosios politikos ir vadybos
institutas

Gedimino pr. 50

LT-01110 Vilnius

Tel. +370 5 2620338

Faks. +370 5 2625410

info@vpvi.lt

www.vpvi.lt

